SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje ..... $2.50
Kanadoje ir Lietuvoj ..... $3.00
Pusei metų:
Amerikoje ..... $1.25
Kanadoje ir Lietuvoj ..... $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

# SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 85 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

No.38 So. Boston, Mass., Rugsėjo (September) 17 d., 1925 m. Metai XII

# Lietuvos-Lenkijos derybos

## Derybos su Lenkija prasidėjo.

(Musų Kauno koresp.)

**Min. Pirm. Petrulio pareiškimas**

Min. pirm. ir finansų min. p. Vytautas Petrulis 25. VII. pareiškė spaudos atstovams, kad **pradedama su Lenkija oficialės derybos.**

Lenkijos atstovas Berlyne Olševskis įteikė musų atst. Berlyne p. Sidzikauskui notą, kurioj pasiulė Lietuvos vyriausybei pradėti betarpes derybas del miško tranzito Nemunu, del užmezgimo konsuliarinių ryšių, del susisiekimo geležinkeliais ir paštu.

Lietuvos ministerių kabinetas, kurį sudarė trilypis krikščionių blokas — ukininkų sąjunga, krikščionys dem. ir darbo fed. — Šį Lenkijos pasiulymą priėmė ir sutiko susivažiuoti Kopenhagon visus tuos reikalus aptarti.

Paskirta jau ir komisija, kuri išvažiuos 28. VIII. Kopenhagon.

Dabartnė Lietuvos vyriausybė pasiulo Lenkijai:

1) Įsileisti lenkų pirklius ir jų agentus Lietuvon.
2) Atidaryti Nemuną,
3) Pradėti susisiekimą ir
4) Įsileisti Klaipėdon lenką, kuris eitų konsulo pareigas faktinai.

**Čarneckio pareiškimas.**

Šį pranešmą užs. reik. min. p. Čarneckis pakartojo Seimo užs. reik. komisijoj. **Krikščionių bloko atstovai su visu kuo sutiko.** Opozicijos gi atstovai — valst. liaud. ir sc. d.— pasisakė prieš.

Valst. liaud. — Toliušis ir Staugaitis — pareiškė, kad su Lenkija derybų vesti negalima, nes tuomi Lietuva jau nueina nuo to pagrindo, ant kokio iki šio laiko stovėjo. Po šių derybų seks sutarčių pasirašymai, seks kitas susiartinimas ir tuo budu bus užmegzti su Lenkija santykiai, o **Vilniaus bus išsižadėta.**

Valstiečiai liaudinnkai pasiulė rezoliuciją pieš derybas, bet krikščionių balsais ji buvo atmesta. Soc. dem. susilaikė.

Iš viso krikščionių upo matytis, kad jie labai gvaltaunai nori susitarti su Lenkija; jiems kliudo tik valst. liaudininkai, kurie, girdėdami viso krašto balsą, nesutinka išsižadėti tautos širdies —Vilniaus.

Bet derybos prasidėjo. Visa šalis ir Amerikoj gyvenantieji lietuviai įvertins tuos tėvynei ir tautai kenksmingus kademų darbus.

## Nusižudė žmogžudys.

AUGUSTA, ME., rugsėjo 14 d. Praeito gegužės mėn. 20 d. buvo sulaikytas vienas Harry L. Kirby už nužudymą mergnos. Prie piktadarystės jis tuomet prisipažinęs. Kaip šiandie turėjo prasidėt jo bylos nagrinėjimas. Vyras nenorėjo eiti teisman ir vis taikės pasidaryti sau galą. Lig šiol jam tas nepavyko. Bet vakar kaž kas jam atnešė skustuvo ašmenis, su kuriais jis pakirto gyslą rankoje ir dėl kraujo didelio nubėgimo pasimirė. Jis buvęs bigamistas ir senas banditas. Prieš nusižudysiant jis savo atsisveikinimo notoje pastebėjo sekantį: "Jei mano žmona nenorės pasiimti mano kuno, tai aš norėčiau, kad tamstos jį atiduotu mėte Bowdoin Kolegijos medikaliam skyriui studijavimo tikslams, jeigu jie norės." Bet kolegija jau keli metai kaip užsidarius.

## Bolševikai esą žmogžudžiai ir vagys

Šiomis dienomis sugrįžo iš Rusijos kongresmonas Fred A. Britten, iš Illinois valstijos. Kalbėdamas apie įspudžius, kuiuos jis gavo Rusijoje, jisai pareiškęs, anot "The Evening News", "aš kalbėjau su Čičerinu ir kitais ir priėjau prie išvado, kad jie yra gauja žmogžudžių ir vagių."

## Areštuoti už narkotikų pardavinėjimą.

WORCESTER, MASS. Čionai tapo suareštuoti trys daktarai, Dr. Frederick Bryant, Frederick Giulberg ir James Ward už išrašinėjimą receptų bei pardavinėjimą narkotikų. Busią areštuoti ir kiti du daktarai, tai dr. Walter C. Harrs, ir Harry Marse. Esą daugelis vaikų naudoją narkotikus šiame mieste.

## Trys seserys gyvena jau 355 metus.

HAVANA. Manoma, kad bus sumušti visi ilgo amžiaus rekordai trijų seserių juodveidžių, kurų pati jauniausioji turi jau 110 metų. Sudėjus jų visų trijų metus į daiktą išeina 355 metus jų gyvenimo. Mariana Zulueta, viena tų seserų, esanti 130 metų.

## Automobilis pastumė gryčią.

PERU, Ind. Viena Marion Woodward važiavo automobiliu 60 mylių į valandą. Umu išsisuko jos automobilis iš gatvės į šaligatvį ir atsimušė į vieną medinį namą. Namas tapo pastumtas dvi pėdas nuo pamato ir jo tinkas vietomis nubyrėjo. Važiuotoja misteringai išliko nesužeista.

## Vagis prašo maldos.

CHICAGO, ILL. Metai atgal vagys įsilaužė į E. F. DeBowey, American Academy of Letters prezidento, namus ir paėmė daug brangių daiktų, kurių tarpe buvo ir brangus laikrodis, kuris ypač buvo brangus poniai DeBower, kuri yra akla. Mat laikrodėlis muša valandas ir kas 15 minutų. Esąs vertas $800 ir tėsą dar vienas toksai laikrodis visoj Chicagoje.

Šiomis dienomis vagilis sugrąžino savininkei tą laikrodį. Rasta pakeltas langas, pro kurį įkšta vidun laikrodis ir sekanti nota: "Jem Connors miršta; jis grąžina melstis už jį. Jo draugas."

## Prapuolę lakunai atrasti.

HONOLULU, rugs. 10 d. Šiandie po pietų vienas submarias atrado ant marių apie 15 mylių nuo Hawaiian salos pakraščio. Penki lakunai viename orlaivyje bandė be sustojimo skristi iš St. Francisco į Honolulu, tai 2,100 mylių. Jų orlaivis pritruko gazolino ir turėj nusileisti ant vandens. Tas atsitiko pirmą dieną šio mėnesio. Lig šiol buvo labai stropiai ieškoma dingusių lakunų bei orlaivio ir tikrai buvo manyta, kad jie turėjo kur nors žuti. Aviatoriai visi sveiki.

## Balandžių naikinimas.

BOSTON, Mass. Čionai oficialiu valdžios įsakymu pradėta mieste šaudyti balandžiai. Tam tikslui nuskirta vienas žmogus. Jisai esąs jau nušovęs virš 200 balandžių. Balandžiai šaudomi pamatuojant tuo, kad jų esą pedaug privis r kad jie daro nemažai nemalonumo miestui. Žmonės pradėjo protestuoti prieš balandžių žudymą. Įsimaišė į tai ir Massachusetts Society for the Prevention of Cruelty to Animals."

## Munšainas už altoriaus.

ROXBURY, Mass. Prohibicijos agentai susekė, kad Mrs. A. Davey namuose daroma munšainas ir nuėjo jų kratsti. Vienam kambaryje buvo padarytas nemažas altorius su dviem šventais paveikslais, dviem žvakėm ir kitais altoriui reikalingais papuošalais. Agentai pasidrąsino paliesti ir šventą vietą ir už altoraus atrado munšainui drbti įtaisus ir munšainō. Moteris areštuota.

## Smarkiai atakuojami rifbelai.

PARYŽIUS. Francijos kariuomenė pradėjo ofensyvą ant rifbėlų visu frontu ir smarkumu. Atakuojama nuolatai Sheshuan, Ajdir, Taberrant ir kitų Rifbėlų centrų. Rifai esą dar vis daro nemažo pasipriešinimo.

## Pravalgo $63 į dieną.

NEW YORK. Vietos dienraštis "Tribune" sužinojęs, kad gubernatorius Smith išleidžią 63 dolerius deną ant restaranų valgio ir New Yorko valstija turinti padengti jo bylas. Tai laikraštis priskaito ir giau to gubernatoriaus padarytų didelių išlaidų.

## Nusižudė, kad nekalėti.

WORCESTER, MASS. Joseph A. Perry, 40 metų amžiaus, pasidarė sau galą, kad nereikėtų eiti į kalėjimą.. Jis buvo patrauktas atsakomybėn už važiavimą automobiliu girtas. Dabar jis buvo kaltinamas jau trečiu kartu; kada buvo apkaltintas antru kartu, tai turėjo atsėdėti 30 dienų kalėjime. Dabar butų jam reikėję pasėdėti ilgesnį laiką.

"MISS MERRIMACK VALLEY".

Čionai matote kitą p-lės Elenos Tareilaitės ("Miss Lowel" ir "Miss Merrimack Valley") atvaizdą. Šita gražuolė ir klasiška šokėja taip pamėgus "Sandarą", kad ji neeinanti gulti, kol neperskaito musų organo galas nuo galo. Esą "Sandara" jai patinkanti daug daug daugiau, negu bile kuris kitas lietuvių laikraštis. Sandariečiai taip pat jai patinka.

Elena Tareilaitė žada dalyvaut "Sandaros" prenumeratų konteste, jei jis šiemet bus. Ji žada "subytinti" Levišauską ir Jakubauską, kurie praeitais metais laimėjo pirmas dovanas "Sandaros" konteste. Girdi, aš esu įsitikinus, kad kiekvienas išmintingas lietuvis privalo skaityti "Sandarą", tat kas gali išsisukti iš manęs, neužsirašęs "Sandaros"?

Kada So. Bostono Sandariečiai rengs tą garbingą, tradicinę vakarienę, tai p-lė Elena Tareilaitė dalyvaus Sandariečių programe.Ji yra pasižadėjus visada dalyvauti Sandariečių parengimuose.

Greitu laiku lietuviai turės malonumo pamatyti šią gražuolę žymesniuose Bostono teatruose šokant klasinius šokius.

Daugiau mum reikia tokių pavyzdingų lietuvaičių!

## Lenkijos konkordatas jau veikia.

VARŠUVA. Konkordatas tarp Lenkijos ir Vatikano jau veikia, jau įvedė uniformą Lenkijos bažnyčiose. Pirma nevisose bažnyčiose buvo prisilakoma vienaip. Visi Lenkijos vyskupai tapo prisiekdinti prieš respublikos prezidentą. Reikia manyti, kad dabar dar žiauriau lenkų bus veikiama Vilnijos krašte.

## Ku Kluks Klanas Vokietijoje.

VOKIETIJOS policija sulaikė apie keturiasdešimts suokalbininkų, kurie tarėsi suorganizuoti Ku Klux Klan Vokietijoje ir vesti kampaniją prieš žydus ir ateivius tame krašte. Jie buvo pasivadinę save "Degančio kryžiaus vyčiais" ir priėmę visus tuos papročius, kurie praktikuojami klaniečių Amerikoje. Esą amerikiečiai klanai prižadėj pakankamai piniginės paramos. Organizacijos nariai esą prisiekią mirti "kankinio mirčia", jei jų kuris išduotų organizacijos paslaptis. Areštuotų tarpe esą ir trys amerikonai.

## Mokins aklas ir be rankų

CAMBRIDGE, MASS. Šiemet ateina į Harvardo universitetą mokytojauti aklas ir be rankų profesorius, tai Nymphas C. Hanks. 22 metai atgal eksplioda vo baksas dinamito ir nutraukė jam rankas ir apakino jį. Tuomet jis buvo 20 metų amžiaus ir be grašio. Po ta nelaime jisai išėjo kolegiją, dabar turi susitaupęs jau apie $100,000.00. Daugiausia pinigų jis padarė iš rašymo. Už savo knygą "Up from the Hills ("Iš Kalnų") jis uždirbo arti $50,000.

## Užgruobė laivą.

HONG KONG. Prekinis laivas, kuris plaukė iš Francijos į šį miestą, tapo užgrobtas Contono valdžios. Laivas vežęs už apie $10,000 vertės maisto anglams, kurie gyvena Kinijoje, Hong Kong mieste. Esą grąsinama ir kitiems laivams tas pats, jei jie gabens čionai anglams maistą.

Kiniečai veda didelį streiką Swatowe, kur yra įsimaišius Standard Oil kompanija. Kongmoon esąs valdomas streikierių. stė.

## Lietuvių - Lenkų konferencija.

WASHINGTONAS. Elta praneša iš Kauno 7.IX.25. Lenkų Delegacija Kopenhagoje atsisakė savo reikalavimų del geležinkelių, sielininkų ir kitų, bet spiriasi del konsulato Klaipėdoje miško reikalams. Su tuo musų delegacija nesutiko. Pirminink. Sidzikauskas ir ekspertai grįžta Kaunan rugsėjo mėn. septintą dieną.

**Lietuvos Pasiuntinybė Amerikai.**

## Belgijos senatorius mirė.

BRUSELIS. Grafas Goblet D'Aviella, Belgijos Senato narys, pasimirė rugsėjo 10 d. dėl nelaimės automobilyje. Šio mėnesio 6 d. jisai tapo sunkiai sužeistas, susidurus jo automobiliui.

## Naujas išradimas.

LENINGRADAS. A. F. Joffe, mokslininkas, sako, kad jam pavykę išrasti kaip sukoncentruoti elektrą į labai mažą daiktą. Esą jis galįs sukoncentruoti tiek daug elektros, kurios pakaktų visai savaitei varymui didžiausio automobilio inžino, į tokį mažą daiktą, kuris butų galima įdėti į brusloto kišenę.

## Apsireiškimas panelės švenčiausios Austrijoj.

PANELĖ ŠVENČIAUSIA šiomis dienomis apsireiškus Austrijoje. Viena piemenė ją mačiusi plyniam lauke ant akmens stovinčią. "Stebuklo" gandas tuojau apėjo visą Austriją ir maldininkai pradėjo plusti į tą vietą iš viso krašto. Arkivyskupas užgynęs tą paskalą ir todėl policija pradėjo vaikyti susirinkusius maldininkus. Maldininkai nepasidavė policijai, dėl ko buvo nemažas kraujo praliejimas. Tą žinią paduoda Boston Transcript dienraštis.

## Nusižudė piešėjas.

Ispanijos piešėjas, Felner de Viga, 42 metų amžiaus, pasidarė sau galą kalėjime, į kur jis pakliuvo už užpuolimą moters. Jisai nagais perdrėskė arteriją-kraujagyslę ir dėl to mirė.

## Išdeportavo bolševikus.

BELGIJOS valdžia išdeportavo iš savo krašto 20 ateivių bolševikų, kurie ten varė komunizmo propagandą.

## Pagavo sukčių.

KAUNAS, rugp. 17 d. karo muzėjaus sodnely sėdėjo vietinė panelė R. B. ir kalbėjo su savo pažįstamu apie Latvijos parodą. Šale jų sėdėjo nepažstamas vyras, kuris įsimaišė į jų kalbą ir papasakojo, kad jisai aplankęs Anglijos pasaulinę parodą ir netrukus važiuosiąs Naujorkan į parodą. Jis pasisakė esąs žinomo Amerikos kongresmano Natano Perelmano sekretorius, su kuriuo jis dabar atvykęs Lietuvon. Be to jis papasakojo, kad Amerikos konsulas esąs jojo draugas ir panelė paprašė jį, kad jis padėtų jai gauti Amerikos vizą be kvotos. Jisai prižadėjo jai padėti, bet pasakė, kad už tai reikia iš anksto imokėti konsului 130 dolerių. Panelė vakare pristatė jam tą sumą, kurią ji surinko sunkiai dirbdama ir jisai paprašė ją ateiti rytojaus dieną konsulatą atsiimt vizą. Bet rytojaus dieną, jai nuvykus konsulatan, pasirodė, kad ji tapo suktybės auka.

Nukėntėjusi tuoj kreipėsi į kriminalę policiją, kur ji sulig parodytais jai atvaizdais pažino apgaviką. Kriminalei policijai tuoj pavyko jį sulaikyti gatvėj ir nuvedus jį kriminalėn policijon pasirodė, kad tai yra žinomas aferistas M. Levinas, kuris nesenai apgavo daugelį Kauno kepėjų malkas. Tuomet jis buvo timas malkas. Tuomet jis buvo suimtas ir trumpą laiką sėdėjo kalėjime, bet buvo paleistas.

Pas jį rasta daug naujų baltinių, drapanų ir šiaip daiktų, kuriuos jis pirko už tos panelės pinigus, bet pas jį dar rado dolerių ir 200 litų. Visi jo daiktai ir pinigai atiduoti nukentėjusiai, o jisai patalpintas Kauno kalėjiman.

## Bedievio šliubas Lietuvoj

PAKUONIO VALSČIAUS, Kauno apskričio, gyventojas Juodsbalis nuėjo pas kleboną Strimiką, Pakuonyje, gauti leidimo apsivesti, kaip nemokėdamas poterių leidimo negavo. Kaimynai padavė sumanymą užstatyti 100 litų su apsiėmimu išmokti poterius į dvi savaiti, ant ko klebonas sutiko, bet Juodsbalis neišmoko nors apsivedė. Paskiaus jaunavedis nuėjo atimti nuo klebono pinigus, tai net mušti gavo. — Lenkijoje nemokantieji poterių siunčia savo vietoje "mokantį", kuris priedams dar ir ausinę už jauniki atlieka.

**ANGLO-VOKIEČIŲ PREKYBOS PAKTAS RATIFIKUOTAS.**

Šiomis dienomis tapo ratifikuotas Anglijos su Vokietija prekybos paktas.

**SVARBUS STRAIPSNIAI**

**Kitam "Sandaros" numeryje tilps keli svarbus straipsniai iš Lietuvos. Nepraleiskite jų neperskaitę.**

# A.L.T.S. REIKALAI

## ATSIŠAUKIS Į PLAČIĄ IR PAŽANGIĄ LIETUVIŲ VISUOMENĘ.

Brangus Broliai ir Sesutės: —

Mes dirbome sunkiai dienas ir naktis Tėvynės Lietuvos išliuosavimui iš vokiečių jungo, bet nelaimėn pamiršom tokius pat žiaurius ponus klerikalus ir šiandien musų broliai taip pat kenčia po klebonų priespauda, kaip ir pirmiau nuo rusų ar vokiečių. Taigi dabar jau butų laikas užbaigti tą paskutinį darbą, pasiunčiant tuos klebonus į bažnyčias. Jau artinasi dena, kuomet Lietuvoje bus rinkimai į Seimą. Sandariečiai ir visi pažanguș lietuviai privalo parinkti aukų Lietuvos Politinin Iždan, kad iš jo butų galima pagelbėti Valstiečiams Liaudininkams laimėti rinkimus. Broliai, gražių žodžių neužtenka, reikia ir piniginės pagalbos. Musų priešai sujudo ir dirba ne tiek Lietuvoj, kiek čia Amerikoje. Jų apaštalas kun. A. Šmulkštys šaukia, kad klerikalai turi laimėti rinkimus ir visos davatkos bei senmergės aukoja kiek tik jos gali. Laikas ir mums pagalvoti ir imtis darbo. Lietuvos pažangiosios visuomenės akys atrkeiptos į Amerikiečius. Jie žiuri per plačias jures ir laukia, ar mes ir toliau leisime klerikalams žaisti su Tėvyne ir varginti tenai gyvenančius musų brolius. Jie laukia šviesesnės šaulutės ir aukaukime Politinin Iždan nors po kelis dolerius, pamiršę visokius bereikalingus ginčus ir kalbas apie bendrus frontus. Geriau patys sudarykime gerą frontą ir užbaigkime darbą, suteikdami Valst. Liaudininkams reikalingą pagalbą ateinančiuose rinkimuose. Neturime laukti, kad mus paragintų, supraskime patys savo pareigas. Neturi buti nei vieno Sandariečio, kuris neprisidėtų prie šito darbo. Subruzkime visi ir sukolkime kapitalą Pol. Iždui. Lietuvos visuomenė mokės su jo pagalba padaryti tvarką su klerikalais ir tinkamai įvertins musų suteiktą jai pagalbą.

Sandariečiai, stokime į frontą tuojau. Kurie negalime dėti aukų, rinkime bent piktpinigį.

Pradėkme darbą šiandien, ir žinokime, kad geriausia yra dirbti Sandaroje.

S. K. Grišius,
Liet. Pol. Iždo pirm.

## Budėkime, kol nevėlu.

Lietuvos klerikalai parodė aukščiausį reakcinio įnirtimo laipsnį. Nors taip vadinamas "Apsaugos Įstatymas" nesenai įvestas, bet jo reikšmė jau mums matoma pilnoje šviesumoje. Pažangioji spauda, kurios pastangomis liko prikelta iš miego lietuvių tauta, šiandieną pergyvena tokį momentą, kad turi eiti erškėčių taku. Už mažiausį tartą žodį prieš viešpačius klerikalus, laikraščiai vienas po kitam lieka konfiskuojami, redaktoriai tąsomi po teismus ir baudžiami pabaudomis. Reiškia, klerikalai galutinai pasiryžę užsmaugti pažangiosios spaudos ir žodžio laisvę.

"Lietuvos Žinios", kurios šiandieną yra leidžiamos tų žmonių, kurie nuseno bedirbdami tautos darbą, kurie yra ir turėtų buti gerbtini musų tautos veteranai, šiandieną yra persekiojamos. Jų N. 153 ir N. 182 konfiskuoti. Dėl N. 182, jau laikraščio leidėjai tąsomi po teismus, daroma jiems materialiai nuostoliai.

Taipgi gavome N. 187, kurio didesnė pirmojo puslapio pusė balta, cenzuros išbaukta.

Ar gali rastis bent vienas lietuvis, kuris yra skaitęs tą laikraštį ir galėtų įrodyti, kad jis yra priešvalstybinis? Aišku, kad ne! Klerikalai jį persekioja su tuo tikslu, kad jį sunaikinti ir nedaleisti, kad jis galėtų tarti teisybės žodį Lietuvos klerikalų prispaustai liaudžiai.

Amerikos lietuviai, kurie daug triuso padėjome ir savo sunkiai uždirbtus centus milijonus sudėjome Lietuvos laisvės reikalams, jau ir musų spausdintas žodis neturi galimybės pasiekti musų brolius tėvynėje. Nes gauname pranešimą, kad "Tėvynė" oficialiai yra uždrausta įleisti į Lietuvą.

Amerikos lietuviai budėkime kol dar nevėlu. Momentas yra neapsakomos svarbos ir kiekvienas privalome rimtai susidomėti tokiais tautai pražudį lemenčiais apsireiškimais.

Kiekviena demokratinę laisvę mylinti organzacija, kekvienas asmuo, privalome išeiti į atvirą kovą su klerikalizmu. Kiekviena pažangi organizacija bei asmuo, turime pasiimti už priedermę paremti Lietuvos pažangiąją visuomenę, sudėdami savo gausias aukas į Politinį Iždą. Neatidėliokime nei dienos, padarykime šiandie.

K. J. Paulauskas
L. Politinio Iždo Sekr.

## "SANDARA" PATINKA

Gerb. "Sandaros" Red., su šiuo prisiunčiu "Sandarai" porą eileraštukų. Jei jie tinkami, prašau "Sand." patalpinti.

Prie progos tariu širdingą ačiu, kad siunčiate man "Sandarą". Smagu man jausti tą džiaugsmą, kuris kyla krutinėj, kuomet "S." nauji numeriai ateina į mano rankas. Tiesiai džiaugiuosi, kad "S." puošia mano kambario stalą. Negalėčiau jau "S" užmiršti!

Su gilia pagarba,
Simas Baltutis — Bėdutė.

## BINGHAMTON, N. Y.

**Pavykęs Sandariečių Piknikas. Penkiosdešimtys dolerių į Politinį Iždą.**

Rugpiučio 23 d., š. m. įvyko Sandariečių piknikas. Piknikas pavyko visais atžvilgiais. Oras buvo gražus. Svietelio prisirinko gana daug visokio amžiaus, daugiausiai jaunimo. Visi tyrame ir gražiame ore smagiai linksminosi ir žaidė, gerėdamiesi žaliuojančia gamta.

Dabar palyginkime Sandariečių pikniką su bolševikų. Na, o ką gi? Bolševikų pikniką nusinešė rudis ant uodegos. Sandariečių piknike dalyvavo veik visi lietuviai, o bolševikų piknike buvo keletas vaikų ir vienskits apskuręs žydelis. O apie povakarį ir jie patys atkupsojo į Sandariečių pikniką. Tačiau "draugučiai" nesigėdi plepėti per savo šlamštus: "ir minios su mumis". (o šventas Jackau! nors nešukaukit taip garsiai apie tas minias). Tai mat, taip "draugučiai" nuo jusų minios šalinasi, kaip nuo kokio pasmirdusio daikto.

Kadangi stovi prieš mus labai svarbus klausimas kaip pasiliuosuoti Lietuvos piliečiams iš Romos-kunigų vergijos. Taigi mes, vietos Sandariečiai, pasiunčiame aukų į Politinį Iždą penkesdešimtis dolerių, kurie padės Valstiečiams Liaudininkams laimėti sekančius rinkimus. Tuomet nukris nuo suvargusio Lietuvos kaimiečio sprando sunki rekvizicijos našta, kurią jis šiandien neša dėl apmokėjimo algų dykaduoniams kunigams.

Žodžiu sakant, piknikas buvo puikus. Apmokėjus visus piknikо išlaidas, musų kuopai grynо pelno liko $40.30.

Taigi visiems gerbiamiem svečiams, dalyvavusiems šiame piknike, ypatinga komisijai už jų pasidarbavimą, Sandaros 6-kuopa taria širdingą ačiu.

Vaidylius.

## CHICAGO, ILL.

**North Side.** — ALT. Sandaros 23 -čios kuopos mėnesinis susirinkimas įvyksta septintądieny, rugsėjo, 20 d., 9:30 val. iš ryto. Liuosybės salėje, 182 Wabansia Ave.

Gerbiami Sandariečiai, malonėkite visi atvykti į šį susirinkimą ir atsiveskite naujų narių. Mes, north sidės Sandariečiai, privalome bisk. daugiau pasidarbuoti, ypatingai gauti naujų narių.

Kuopos sekret.

# Vardan kryžiaus!

(Pagal kitus autoriūs sutvarkė **Kunigas Gaižupis.**)

(Pabaiga)

Civilės Romos popiežių valdžios išsivystymas pasiekė didžiausio čiukurio laikais popiež. Innocento Trečiojo (III), kurs viešpatavo nuo 1198 iki 1216 metų. Vienoj jo dekretalijų yra pasakyta:

"Švento aklusnumo jėga mes norime, liepiame ir įsakome, kad vyskupai saugiai budėtų savo vyskupijose; nesa kitaip jie susilauks kanoniškos (t. y. bažnytinės) bausmės. Jei kuris jų užtektinai nesirupins prašalinti atskalomybės nedorybių, tai toks vyskupas neteks savo vietos".

Laikas Gregoro Devyntojo (IX), viešpatavusio nuo 1227 iki 1247 metų, Tuluzos konciliume, 1272 metuose, po vadovyste popiežiaus legato (pasiutinio), jau aiškiai sudaryta planas kovai su atskalunais, arba, kitaip sakant, su krikščionimis, kurie nepripažino popiežių esant bažnyčios galva, arba kurie sakė popiežių, kaip ir šiaip žmogų, esant klaidingu. Kartais tokių krikščionių prasikaltimas buvo tame, kad jie savo pamaldose įvesdavo tulas, tankiai labai nežymias permainas, arba nenorėdavo sutikti su Romos skelbiamomis dogmomis.

Vyriausie šito konciliumo (t. y. vyskupų suvaižavimo) nutarimai skamba sekančiai:

"Vyskupai visose parapijose privalo prisaikdinti po vieną kunigą ir po kelis svietiškus žmones, kad jie **sektų heretikus ir praneštų apie juos vyskupui.** Kas savo ukyje ar namuose užlaiko heretiką, tas privalo netekti savo turto. Namai, kuriuose susekta heretikai, privalo buti išgriauti. Kas po priesaika išsižadėjęs herezijos, privalo nusikraustyti gyventi tikinčiųjų tarpe. Toksai žmogus privalo dėvėti ant savo rubo du spalvuotu kryžiu. Tokį, kurs iš baimės tiktai yra išsižadėjęs herezijos, **vyskupas privalo laikyti kalėjime,** kad jis savo paklydimais neužkrėstų gerų tikinčiųjų krikščionių. Visi asmens vyrų lyties nuo 12 metų amžiaus ir moterų lyties nuo 14 metų amžiaus privalo prisiekti, kad parodys vyriausybei atskalunus. Toki priesaika privalo buti atnaujinama kas antri metai. Kas neina išpažinties bent tris kartus į metus, yra nužiurėtas kaipo atskalunas — heretikas."

Šitie nusprendimai, įgyvendinti praktikoje, sudaro pamatus taip vadinamąjai **vyskupų inkvizicijai.** Šitoji inkvizicija, vadinamoji vyskupinė, yra švelni, — yra, taip sakant, įžanga į vienuolyną, arba dominikonų inkviziciją, kuri vėliau atsirado.

Iš viršaus įvardytųjų nusprendimų jau matoma, kokie budai pradėta vartoti kovoje su žmonėmis, kurie prasikalto jei bent tiktai tiek, kad į bažnyčios įstaigas ir į popiežius žiurėjo kritiškai. Jų supratimu, nei bažnyčios įstaigos, nei pati popiežija, trokštant turtų, valdymo ir galybės, neturėjo nieko bendro su Kristaus įsteigtu meilės, nusižeminimo ir atlaidumo tikėjimu. Tie persekiojamieji atskalunai dryso manyti, kad bažnytinės įstaigos buvo klaidingų žmonių padaras, todel jų geismu buvo pataisyti kas buvo negera, išrauti, kas buvo žalinga. Pagaliaus ir pati Romos bažnyčia ilgainiui turėjo išsižadėti tos kovos, — kas dar kartą parodė, kad pati inkvizicija buvo nevykusi įstaiga, klaidingų žmonių (popiežių ir vyskupų) įsteigta. Juk, pagaliaus, pati Roma dabar ne tik pripažysta tokias valstybes, kur viešpataująs tikėjimas yra ne katalikų (pavzd. Vokietijoje — protestantizmas, Šveicarijoje— kalvinizmas, Rusijoje — stačiatikybė, Japonijoje — šintsizmas), bet net savo atstovais apsikeičia, pasveikinimus siunčia ir t. p.

Tie nutarimai, priimti Tuluzoje, ganėtinai apibudina tą kelią, kuriuo pasiryžo žengti katalikų bažnyčia, butent: griauti atskalunų namus; konfiskuoti jų turtus; versti 12-kos metų amžiaus vaikučius, kad, po priesaikos gresme, šnipinėtų atskalunus ir skųstų juos vyriausybei; vaikučiai turėjo įskųsti net savo gimines ir tėvus, jei jiems pasirodydavo, kad jų giminės ar tėvai pateko į atskalunybę!

Dar toli gražu prieš Tuluzos suvažiavimą, arba konciliumą, popiežius Aleksandras III paskelbė iškeikimą — ekskomuniką visiems heretikams - atskalunams. Tas buvo 1162 m.

Atsivaizdinę, kokia tuo metu iegą turėjo popiežiai, kurie galėjo, savo nuožiura, vienus valdonus mesti nuo sostų žemyn, kitus — kelti ant sostų augštyn; jei įsivaizdinsime, k bažnyčia jau buvo sukilėsi miniose milžinišką fanatizmą, — tai lengvai suprasime, kokias baisiais ir kruvinas pasekmes turėjo minėtieji Tuluzos suvažiavimo nusprendimai.

Bet, kaip sakėme, tai buvo tiktai pradžia, arba įžanga į tai, kas vėliau vyko, kuomet visą kovą su heretikais popiežiai pavedė tuo tikslu sudarytoms vienuolijoms, pirmučiausiai Domininkonams. Kruvinas Dominikonų vienuolijos veikimas netrukus apėmė visą meto krikščionišką Europą.

---

Minėtasai popiežius Aleksandras Tretysis (III), pirmas iškeikęs heretikus, paskelbė, kad visokios sutartys, padarytos su heretikais, esančios be vertės ir ragino su ginklu rankose kovoti prieš juos, naikinti juos ir už tai žadėjo nuodėmių atleidimą. Jis taipgi reikalavo, kad ponai ir valdonai savo pavaldinių heretikus paverstų vergais ir atimtų jų turtą sau.

Toliau, kitas konciliumas Versnoje, įvykęs 1184 m., laikais popiežiaus Lucijaus Antrojo (II), dalyvaujant Vokiečių karaliui Fridrickui Barbarossai (Rudabarzdžiui), nusprendė, kad heretikai privalo buti ištremti iš tėvynės kad; ekskomunikuoti reikia tie, kas kalba viešai į žmones be vyskupo leidimo ir mokina kitaip, n Romos katalikų bažnyčia, ypatingai klausime apeigų, kurias yra įvedusi katalikų bažnyčia (krikšto, patvirtinimo, arba "dirmavonės", išpažinties, komunijos ir t. p.) Toliaus sakoma, kad: "kunigas-heretikas turi buti ant syk degraduotas (t. y. iš kunigystės prašalintas) ir, jei savo mokinimo neatšauktų, turi buti atiduotas į rankas civilių teisėjų (be abejonės, bažnyčios valiai nusileidžiančių!), kaip ir šiaip eilinis heretkas. Nužiurėtieji herezijoje, jei neišsiteisins laiku, turi buti skaitomi apsiskelbusiais heretikais. Kas, atšaukęs viešai po priesaika savo hereziją, vėl į ją įpultų, gali dar kartą ją atšaukti. Visas privatis kunigų-heretkų turtas lieka bažnyčios nuosavybe".

Dar toliau taip sakoma: "Civilio visokios rušies valdžia, kaip tai — kunigaikščiai, baronai, gubernatoriai, konsula, teisėjai ir kiti — turi po priesaika prižadėti, po gręsme netekti savo vietų, kad taikius į heretikus visas bažnyčios paskirtas teises ir bausmes. Visi gi heretikų gynėjai bus paženklinti iki jų gyvos galvos ir iš jų bus atimta garbė ir teisė naudotis savo polėtinėmis privilegijomis".

Šitie ir Tuluzos konciliumo nusprendimai buvo pamatas, ant kurio vėliaus augo įvairus įstatytmai ir nuosprendžiai jau visai atskirų, palankių tiktai popiežiams, Dominikonų inkvizicjos tribunalų. Taip buvo visoje Europoje. Tokie teismai buvo nepaliečiami, ir civilė įtaka neturėjo juose vietos.

**Bernardas Gwidonis,** vienas Dominikonų vienuolijos inkvizitorių, rašo dvasioje minėtųjų popiežių bullų: "Inkvizitoriams pareiga yra rauti hereziją iš pat šaknų, o tai galima atsiekti tiktai naikinant heretikus; gi jie galima išnaikinti tiktai naikinant gynėjus ir globėjus".

Taigi žudymas įsiviešpatavo. Jį sukurstė ir jo reikalavo patys popiežiai, per savo šventosios inkvizicijos teismus. Inkvizitorius buvo pilnas popiežiaus įgaliotinis, — savo teises ir valdžią jis gaudavo tiktai nuo popiežiaus. Šita aplinkybė ir parodo, kad už visus inkvizicijos prasižengimus kalta yra popiežija. Ir to fakto negalima atmesti, nes patys inkvizitor veikę Vokietijoje, Italijoje, Belgijoje, Francijoe, Ispanijoje, ne kartą savo raštuose yra aiškiai užreiškę, jog jie veikė popiežiaus vardu ir visą valdžią turėjo nuo popiežiaus.

## AMERIKOS VYČIAMS.

Šiuomi aš, Lietuvos Vytys, arba Šaulys, prašau nuolankiausiai Amerikos brolių vyčių, kad suaukotumėt nors po kelis centus pagelbėjimui man mokslą lankyti. Kadangi čionai Klaipėdoje yra suaugusių Gimnazija, tai galėčiau lankyti, o kitaip jokiu budu aš negaliu lankyti minimos Gimnazijos. Draugai, vyčiai, pas mus vadinami šauliais, jus po 5-10 centu dėsite, o man jau susidarys didelis kapitalas. Kadangi esu gimęs iš neturtingo luomo, o kad esu mažamokslis apie tai gali gerai "Sandaros" Redakcija paliudyti, nes ji mato iš mano eileraščių. kas per autorius yra rašęs. Tai prašau dar kartą, nepaniekinti manęs menkiausio. O kad esu Lietuvos Šaulys, galiu tikrai liudymu įrodyti, jeigu g. reikalausite. Su atverta krutinėje širdžia, lauksiu šio rašinio vaisiaus.

Vite No. 100, Klaipėda.
Šaulys. **Astrauskas.**

## PABĖGO NUO ŽMONOS TUOJ PO VESTUVIŲ

Prieš kelias savaites Panevėžio gyventojas Gecelis Sluckis vedė vietinę panelę į apsigyveno Šiauliuose, kur jis dirbo Nuroko fabrikoje. Prieš porą savaičių jis pareiškė žmonai turįs važiuoti į Panevėžį buk tai atsiimti 35 dolerius, atsiųstus jam iš Amerikos. Jis išvažiavo ir iki šiol dar negrįžo. Žmona liko be jokių lėšų gyvenimui. Kaip teko patirti, pabėgrlis buvo atvykęs į A. Panemunę, kur jis pasisakė esąs našlaitis ir norįs važiuoti Vitebskan pas savo senelį. Jam surinko pinigų gelžkelio bilietui iki Obelių stoties ir jisai išvažiavo. Paso jis neturėjo, tik Panevėžio miesto valdybos liudymą. Pabėgėlis ieškomas.

## SIMULIACIJA IŠ MEILĖS

Pil. Juozas Kraujalis, gyv. Kaune, Vytauto prospekte 18 Nr., pranešė kriminalei policijai, kad iš jo buto pavogta įvairių daiktų už 2000 litų ir kad vogime jis įtaria savo brolį Joną. Bet tardymas parodė, kad Juozas Kraujalis tuos daiktus buvo padovanojęs jo brolio žmonai, kurią jis mylėjęs. Pastaruoju laiku jis buvo pasiuęs jai mesti vyrą ir gyventi su juo, bet ji atsisakė tat padaryti. Tuomet jis pakėlė triukšmą, buk tai jo brolis jį apvogęs. Simuliantas patrauktas teisman.


# Įsigyk Gerus čeverykus

## Specialiai Lietuviams Padarytus

Šis pav. parodo čielą ir pusę čeveryko. Brown Vici (tamsiai rudi), Kaina tik $6.75.

Užsisakykit lietuvių išdirbtus čeverykus specialiai pitaikintus del lietuvių kojų. Tavoras ir darbas gvarantuotas. Reikalauk savo saizo porą čeverykų tiesiai nuo išdirbėjų.

NEBIJOK UŽSISAKYTI, NES TAMISTAI MUSŲ ČEVERYKAI PATIKS, o jeigu nepatiks miera ar tavoras, sugrąžindamas gausi savo pinigus atgal. PADUOK MUMS UŽSAKYMĄ PER LAIŠKĄ, O MES TAMISTAI ČEVERYKUS PRISIŲSIME PER PAŠTĄ.

Šis pav. parodo perskeltą čeveryką išilgai su Steel Shank (plienine atspara).

## Reikalingi Agentai

Mums taipgi reikalingi agentai, kurie savo liuoslaikiu arba nuolatos pardavinėtų čeverykus ir paimtų užsakymus lietuvių kolonijose. Atlyginimo sąlygos labai geros.

**Su užsakymais kreipkitės tiesiai į musų išdirbystę.**

# Montello Shoe Co.,

**11 Burton St., Montello, Mass.**

Antanas Tulys.

# Paskutinė puota.

(Tąsa)

KUNIGAS.
Ir nežinosi.
Bet ką reiškia tas,
Jei tu lauki ir lauki
Ir tiki, kad sulauksi,
O nesulauki? Ką reiškia tas?
BENIS.
Žeminė viltis, kita,
Pomirtinė vėl kita.
Su pirma tu gyveni džiaugsme,
Ir vis lauki, lauki, lauki....
O su antra tu baime kankiniesi
Kiekvieną dieną kiaurą gyvenimą.
Tu tiesi rankas į dangų ir prašai...
Visko, visko prašai... O tavo malda
Nyksta beribėj erdvėje.
Kokia nauda iš to?
KUNIGAS.
Prašai ir manai,
Kad Dievas ten aukštai tavęs išklausys.
BENIS.
Bet sauso nieks neklauso,
Kaip žmonės sako.
Žmogus per dieną prakaituoja,
Vakare malda vėl save kamuoja;
Žmogus per savaitę vargsta, dirba, alkanauja,
O sekmadienį bažnyčion keliauja
Ir nuneša ten tai, ką per šešias dienas sutaupė.
Tas gi reiškia, kad jis yra skriaudžiamas
Ir moraliai ir materialiai.
KUNIGAS.
Ką duoda, jis duoda iš širdies,
Pilnas atmokos vilties.
O tokia auka yra prakilni ir šventa
Ir ją duodąs jaučiasi išdidžiai.
Dabar einant prie tų debatų,
Kuriuos mes laikėm dar studentais budami,
Turiu pasakyti, kad pagrindinė mano mintis
Buvo išreikšta panašiai motyvuojant ir tada.
Todėl aš ir dabar neatsiimu tai,
Ką sakiau tada.
BENIS.
Bet debatus tu laimėjai šaukdamas:
"Jis užgina Dievo esimą; jis Dievą niekina!"
KUNIGAS.
Publikai reikia pritaikinti frazės,
Kurios ją nusiveda ten, kur nori:
Tą ir pats gerai žinai.
Bet branduolis mano kalbos tuomet
Buvo tas pats kaip ir dabar.
Dabar gi aš palieku moterims
Nuspręsti, kuris musų teisingesnis.
BENIS.
Dar vieną klausimą aš turiu:
Ar tu tiki evoliucijai?
KUNIGAS.
Kaipo universiteto žmogus, taip.
BENIS.
Tu tiki, kad žmogus išsivystė iš bezdžionės?
KUNIGAS.
Jis turėjo išsivystyti iš žemesnio gyvuno.
BENIS.
Tiki tu, kad žmogus
Išsivystė iš žemesnio gyvuno?
KUNIGAS.
Taip.
BENIS.
Dar vieną klausimą ir bus viskas:
Ar tu tiki, kad buvo toks tvanas,
Kokį biblija nupasakoja?
KUNIGAS.
Tą aprašymą reikia pritaikinti prie laiko,
Kuriame jis buvo parašytas.
BENIS.
Kitaip sakant, toks tvanas negalimas?
KUNIGAS.
Taip.
BENIS.
Jei taip, tai kam tu teisybės žmonėm nesakai?
KUNIGAS.
Ten, kur teisybė užmuša žmogaus viltį,
Ar užgauna jo jausmus, —
Ten teisybė reikia vengti.
BENIS. (į moteris).
Matote dabar, moterys.
Kunigas Petrulis aiškiai prisipažino,
Kad jis visą gyvenimą savo
Žmones maitino melais.
To aš iš jo ir norėjau:
Mano gyvenimo didižausis tikslas atsiektas.
Kunigu Petruliu aš nutraukiu maską
Viso pasaulio kunigams.
KUNIGAS. (į moteris)
Be tikslo jis gyveno, moterys,
Ir todėl dabar jis nieko neatsiekė.
Jo idėja yra išplėšti iš vargo žmonių
Viltį — išplėšti jų džiaugsmą,
Išplėšt jų sielą.
Mokslas, jei jis yra ko vertas žmonijai,
Tai jis naudotinas ne tikslams
Atimti iš žmonių tai, kas jiems brangiausia.
BENIS.
Jiems brangiausia tai, į ką juos įtikinti.
Kada vietoj vieno duodi kitą,
Viskas išeina gera.
KUNIGAS.
To "kito" pakeisti žmogaus tikėjimui
Kol kas dar mes neturime.
Bet duokime moterims balsuot.
BENIS.
Balvasimas čionai be vertės.
KUNIGAS.
Jis bijo ir savo namuose.
BENIS.
Buk rimtas ir turėk supratimą, žmogau.
Aš nebijau ir ko man bijoti?
Jei jau prikišama man tatai,
Tai mes galime sulošti kvailystę balsuodami.
Kurios esate už kunigo Petrulio nuomonę,
Prašau pakelti rankas.
(Teklė, Justyna ir Komedijantas pakelia rankas).
BENIS.
Kurios už mano nuomonę, pakelkite rankas.
Bet pakelkite ne todel,
Kad jųs esate mano namuose,
Ne todėl, kad turėtumėt man
Daugiau simpatijos,
O todėl, kad jums atrodo, kad mano nuomonė
Sveikesnė. Prašau pakelti rankas.
(Nė viena nepakelia. Anelė ir Elzė susilaiko nuo balsavimo.)
BENIS.
Tu ir vėl laimėjai, balsais sprendžiant.
Bet tas vistiek neįtikina manęs,
Kad tu esi laimėjęs.
Aš tvirtai jaučiu savo širdyje,
Kad aš esu laimėjęs ir kad ateis diena,
Kada pasaulis sutiks su mano nuomone.
(Anelė ir Elė ploja)
KOMEDIJANTAS. (lyg sau)
Ko jos ploja, tai gal ir jos pačios nežino.
BENIS.
Teklyte, dėl ko jusų balsavimas buvo toks?
TEKLĖ.
Dėlto, kad aš tikiu, jog teisybė apsilenkti
Yra gerai ten, kur ji gręsia pavoju
Žmogaus vilčiai. Man...
BENIS.
Užtenka. Justyna?
JUSTYNA.
Yra vietų, kur viltis brangesnė už teisybę.
Dėlto aš ir sutinku su kunigo nuomone.
BENIS.
Gerai. Komedijantas?
KOMEDIJANTAS.
Aš visąda keliu ranką už pirmą.
BENIS.
Aiušku. Anele, dėl ko susilaikei nuo balsavimo?
ANELĖ.
Aš stoviu tarp tų dviejų nuomonių.
BENIS.
Kaip tai?
ANELĖ.
Skeptiškai aš žiuriu į tai.
Aš tikiu, kad žmonėms reikia parodyti teisybę
Ir aš žinau, kad teisybė paims kada nors viršų,
Ir kad butų pravartu pradėti
Rodyti žmonėms teisybę,
Bet aš nežinau, ar tas nebutų
Pavojinga žmonijai.
Labai komplikuotas klausimas;
Sunku tvirtai į jį atsakyti.
Judu gi abudu nepalietėte jo abipusiai.
BENIS.
Ačiu. Elzytė?
ELZĖ.
Aš oportunistė.
Aš nenešioju savo nuomonės ant kaktos.
Aš patyriau, kad mano asmeniui yra
Naudingiau laikyti paslėpus savo nuomonę.
BENIS.
Kitaip sakant, tu neturi savo nuomonės.
ELZĖ.
Aš neturiu savo nuomonės.
BENIS.
Viskas aišku, pabaigta.
Tu laimėjai, kunige.
KUNIGAS.
Nesidžiaugiu tuo, nes senai žinojau, kas laimės.
BENIS. (į visus)
Ką toliau pradėsime?
JUSTYNA.
Pasiteisinti kunigui.
BENIS.
To tai nereikia. Jis bezdžionės kailiu
Apvilktas dėlto, kad neišlaikė savo žodžio.
Klausimas tik palieka, ar mes jį paleisime
Eiti namo, ar pasilaikysime iki po puotai.
KOMEDIJANTAS.
Mes dar štukų jum nerodėm.
BENIS.
Ir nebereikės jų. Kunigas atliko savo;
Jis pasakė tai, ko aš norėjau.
Bet atsargumo dėlei mes jį palaikysime
Iki po puotai.
ANELĖ.
Taip ir aš manau.
KOMEDIJANTAS.
Taip tai vyriškai! Kas daugiau?
(Bus daugiau)

Simas Bėdutė.

# Svečias.

(Tąsa)

— O kaip tamsta vadinies?— paklausė nepažįstamasis, — gal aš ir žinau apie tamstos žmoną ką nors?

Jonas pasisakė iš kurio kaimo ir pavardę ir laukė ką atsakys nepažįstamasis. Bet šis tik nuniukė per dantis ir sako:

— Nepažįstu aš, bet, rodos, kad žmonės kalba apie tokią iš to kaimo.

— Ir širdis atsigavo, — sako Jonas, atsidusėjęs, — kad tik gyva; loska Dievui!

Jonas dar klausinėjo nepažįstamojo, bet nieko iš jo daugiau nesužinojo, nes jis nesakė.

Nepažįstamajam reikėjo važiuoti kitu keliu, tad Jonas išlipo, padėkojo ir nuėjo miestelin. Miestelis stovėjo ant Ventos upės kranto, kuris dabar, po karui vien griuvėsius ir pelenus beturėjo: visa sunaikino karo ugnis.

Degėsių kvapu dvelkė lengvas vakarų vėjelis. Miestely Jonas norėjo susitikti ką nors pažįstamo, bet apsidairęs ir niekur nieko nepamatęs, ėjo toliau per Ventą, naujai pastatytuoju vokiečių tiltu. Už Ventos, puse kilometro kairėn, stovėjo jo gimtasis kaimas. Akimis jau ieškojo savo bakužės, bet tankųs alksnių krumai neleido jam matyti.

Pagreitino Jonas žingsnius ir jau savo kaime. Jis beveik neliestas karo ugnies. Tik vieno kaimyno namų griuvėsiai tesimatė. O saulė jau visai sėdo į storus debesų kalnus. Vakarų dangaus skliautas pasipuošė kraujo žara. Ilgi namų ir medžių šešėliai išsitiesė palei visą kaimą. Piemenys varė namo savo bandas. — Gražus buvo reginys. Senai tai Jonas bematė. Vokiečių nelaisvėje niekada jis tokio gražaus vakaro nematė. Bet dabar savame krašte jis vėl džiaugisi tuo, apie ką septynius metus tik ilgesio svajonėmis svajoti tegalėjo.

— Mama, kažkas kieman įėjo! Toks nepažįstamas žmogus — sušuko Onytė, stovėdama prie lango. Onytės mama sėdėjo ant lovos ir lopšyje supo mažą kudikį... Ji nieko nemanė naujo įvyksiant jos namuose, nieko nelaukė ir į dukters žodžius nekreipė domės.

Atsidarė durys ir trobon įėjo sunykęs apdulkėjęs, plaukais apaugusiu veidu žmogus. Tai buvo Jonas; jis savo trobon į jo, kurios taip begalo laukė, ilgėjosi.

— Brangiausioji mano!... Tu dar gyva!... — ir puolė Jonas ant moteriškės supančios vaiką (Ji buvo jo žmona), norėdamas ją apkabinti, glausti prie širdies, džiaugsmu pasveikinti išsiilgtą... Bet moteriškė pabėgo nuo jos, nepažinusi kas jis per vienas.

Lopšyj pravirko kudikis. Onytė visą laiką stovėjusi prie lango, bėgo raminti rėklio kudikio ir vis žiurėjo į tą nepažįstamą žmogų, kurs jai atrodė biauriu, nes norėjo pačiupti jos mamą.

Lig šiol lyg ir nepastebėjęs buvo gulinčio lopšyje kudikio, bet jam pravirkus, pažvelgė į jį ir veidas persipildė baisiu pykčiu, pasijuto nepaprastai užgautas — suprato žmonos neištikimybę...

— Bronė! Tu manęs nepažįsti?! Aš tavo vyras... nejaugi užmiršai mane?! — šiurkščiu balsu kalbėjo jis.

Daugiau jau Bronei (Jono žmonai) nereikėjo, visą suprato ir puolė lovon, įsmeigė galvą pagalvin ir verkė laukinio žmogaus verksmu. Dabar ji tik suprato savo gyvenimo klaidas, blogas iš to pasekmes... Bet veltui jau ašaros, laikas prabėgo, klaidų nebeatitaisysi...

Jonas stovėjo lyg suakmenėjęs ir žiurėjo tai į verkiančią žmoną, tai į lopšį. O sieloje jautė, kad jo auksinės svajonės sudužo į tukstančius šipulėlių ir rodėsi, kad jau niekuomet nebesusilies į vieną grožio kuną... Krutinėje kažkas degė stipria ugnimi ir vis veržėsi tie skausmas baisus, tai kerštos bangos. Pagaliau jis pripuolė prie dukters ir grobė ją glėbin.

— Onele, mano dukryte, nors tu neatstumk manęs, nors tu pasilik man ištikima... — ir, bučiavo ir spaudė jis ją prie savo tėviškos krutinės, norėdamas tame paskandinti baisųjį nusivylimą. Suprato ir Onytė, kad tai jos tėvas, apie kurį jai tik kaimynai tepasakodavo, o pati nieko nesakydavo apie tėtį...

Žmona vis verkė. Nenutilo vyro raminama.

— Ir ko tau dabar žlembti? — sako jai vyras, — kaip norėjai, taip gyvenai! O dabar imk savo vaiką ir eik man iš akių, kad daugiau aš tavęs ir matyti nematyčiau... Savo prižadėjimus ištikimybės, štai, į lopšį sukrovei, o mane į dvasios purvyną nustumei... Nereikia man tavęs!... žadėjai laukti manęs sugrįštant atvira širdimi... Sugrįžau aš, o tu kaip sulaukei!... eik dabar, eik... — Jonas visas virpėjo, degė kažkokiu nusivylimo kerštu ir žmoną kuo greičiau norėjo išvaryti sau iš akių.

Žmona vis tebetysojo lovoje ir verkė lyg mažas vaikas. Jonas atsisėdo ant uslano ir paskendo susigraužimo mintyse.

— Džiaugtis maniau sugrįžęs... Ramybę tikėjau rasti, bet apvylė mane ta neištikimoji... Ir kodėl aš grįžau Kas vedė mane čia? Ką sugrįžęs radau? Kas pasitiko?... Laimingas bučiau, jei mano kaulai ramiai ilsėtusi Karpatų kalnuose, kur budamas sužeistas paskutinį skaičiau laišką nuo jos. Tikėjau jai... Bet kas man iš to liko?...

Kad suprasti tą momentą, kuriuo gyveno dabar Jonas, reikia pačiam pergyventi, o žodžiais to joks genijus neįstengs išreikšti.

Priėjo vėl prie žmonos, stumė ją nuo lovos.

— Gana tau čia, gana, — sako jis, — imk vaiką ir eik sau kur nori...

— Aš kalta, aš... dovanok man... suklydau, dovanok... — kalbėjo ji per ašaras ir verkė toliau.

Prabėgo trys dienos. Jonas savo ukyje, kuriame nieko gero nebebuvo, šeimininkavo vienas su dukryte. Viskas buvo sunaikinta, sulaužyta, be tvarkos išmėtyta. Jaunas beržynėlis, kurį Jonas augino dukters pasogai, buvo kažkokio Jurgio iškirstas, o pinigai pragerti, pralėbauti drauge su Jono žmona. Jurgis ten išgyvenęs penkius metus. Taip Jonui pasakojo kaimynai.

Su žmona jautėsi atsiskyręs amžinai. Dirbo vienas, arba pasisamdydavo. Šeimininkavo jo sesuo ir dukrytė. Liko užsimastęs, užsidarė vienatybėje — savo sudužusio svajonių rumo griuvėsiuose, jau neturėdamas vilties išnaujo atstatyti.

Išvaikytas septynius metus brendusios svajonės, o vieton jų atnešta skausmas ir nusivylimas.

— Visą užmiršau, visą jai dovanočiau, manydavo nekartą jis, — jei nebutų Jurgio vaiko. Jis, jis tik skiria jau niekad neužpildoma bedugne... Prakeiktas ir tas karas, sugriovė daugelio žmonių gyvenimą, išardė šeimyninius santikius ir daug daug pridirbo blogybių, kurių niekas neišdildys. O tu, kurie krito mušio lauke, palikę žmoną, vaikus, gal laimingesni už mus, kurie grįžome gyvi...

Jono žmona, pasiėmusi mažąjį kudikį, verkdama apleido namus. Norėjo vestis ir dukterį Onelę, bet vyras neleido jai drauge eiti ir ji paliko pas Joną, pas tėvą. Bet ir pati duktė nenorėjo eiti su motina, nes gana buvo ją prikankinusi, privarginusi; pastaruosius metus su ja elgėsi lyg ne su savo kudikiu.

Visos nelaimės susidėjo Jono žmonai: neteko namų ir nėra kur eiti, nėra tokio, kas jai butų artimas. Su tėvais jau trys metai kaip nė žodžio nekalbėjosi. Ji pyko ant tėvų, kam jie jai išmetinėjo jos blogus darbus, kam liepė skirtis su Jurgiu. Su kitomis giminėms irgi tas pats. Su kaimynais sugyventi nemokėjo, nuolat su jais pykosi del menkiausių niekniekių. Niekur užuojautos neturėjo. Pagaliau ir su Jurgiu viskas buvo baigta, santikiai iširę. O šis, lyg blogą nujausdamas, jau visas mėnuo kažne kur dingo. Ir ji, vargšė, vyro išvaryta, pasijuto visų atstumta, paniekinta, vienui viena pasauly su mažu kudikiu. Dabar ji tik suprato, kaip reikėjo gyventi, kaip laikytis; suprato, bet po laiko jau. Ir visa ta nesugrįštančių, neatitaisomų įvykių eilę stojosi jai akyse ir, lyg nuodingas kirminas, graužte graužė jai širdį. Verkia eidama, o kur eina — pati nežino. Verkia skaudžiomis pasityčiojančio gyvenimo ašaromis. Tik jos mažas kudikis, tartum dar daugiau pasityčiodamas, savo nekaltom rankutėm prausia motinos žandus jos pačios ašaromis. Bet ji motina — myli jį... myli, nors ir palaidojo gyvenimo vaisius, vaisius del kurio ji dabar visų yra atstumta, vienui viena pasauly... Galvoje užė, sukosi nesuprantamu ratu mintys ir išsivaduoti iš to pragariško sukurio ji neįstengė.

— Eisiu pas tėvus, — nerasdama kitos išeities, galvoja ji, šluostydama ašaras, — atsiprašysiu jų, prisipažinsiu savo klaidas, gal priims, juk jų vaikas esu... Tedaro su manimi, ką nori... Prasikaltau — atkentėsiu... — ir taip pati save pasmerkusi, kiek aprimusi, ėjo pas tėvus, kurie gyveno už keturių kilometrų.

Pietai jau buvo, kai Bronė įėji tėvų kieman. Kaip Bronei Jonas buvo netikėtas svečias, taip tėvams Bronė. Bet dar didesnis nustebimas, kai ji, tiek pirma įsipykusi, puolė tėvams po kojų ir ėmė prašyti jų dovanojimo, pasigailėjimo; o savo ašaromis mazgojo žeminas tėvų kojas. Liudnas ir pasigailėjimo vertas buvo reginys. Duktė ant žemės parvirtusi, po tėvų kojomis cypia šunies balsu, motina šluostoti beriedančias per skruostus ašaras, o tėvas burnoja, keikia ir kojomis spardo savo dukterį. Bet tėviška širdis, tėviški jausmai, tėviškai ir pasielgė. Viską jai atleido, dovanojo ir priėmė vėl kaip tikrą savo vaiką.

— O tą velniukštį, — sako tėvas rodydamas patvory gulintį vaiką, — tuojau nuvežu Jurgio motinai, lai auginsis sau anūkėnį ar miesto valkatą... — Nors Bronei ir labai buvo gaila su vaiku skirtis, bet prieš tėvą, nemažą užsispyrėlį, nusileido paslėpdama krutinėje nemažą skausmą.

Jurgio motinai irgi nelauktas svečias, del kurio Bronės tėvas turėjo progos išgirsti didoką skaičių gana purvinų ir necenzuruotų žodžių. Jis nieko į juos neatsakinėjo, tik, širdyje apgniaužęs kažkokį pasitenkinimą, pametė vaiką lovon ir atsisukęs vežiman bevažiuoja sau namo pypkę rukydamas, usus raitydamas.

Kol Bronė apsiprato tėvų namuose, buvo jai labai negerai. Visi į ją žiurėjo su pasityčiojimu, o dažnai, prie menkiausios progos, koki kaimo senė ar davatka ir šlykštesnio žodžio nešykštėjo — prikaišiodavo jai jos pačios ydas, — drebdavo stačiai į akis. Bronė viską nukentėdavo, nieko nesakydavo, nes ir pati jautėsi esanti kalta. Ir taip ji bekęsdama visus paniekinimus, beskaitydama "dorus" davatkėlių žodžius sunyko, sudžiuvo, pagelto, lyg drebulės lapas rudens metu. Bet paskui ir apsiprato su visais tais šmeižtais, burniavimais ir ne vienai davatkėlei atkirsdavo necenzuuotu žodžiu. O davatkėlė atsakydavo galvą linguodama:

— Negausi tu dangaus karalystės negausi.

— Aš ir nenoriu! — atkirsdavo Bronė. O kaip jau apsiprato su viskuom, taip ir jos išvaizda atsimainė: suriebėjo, sudrutėjo, žandai paraudo ir sunku jau buvo išskirti iš kitų kaimo mergų. Praeitį ji lyg ir vėl užmiršo, retai kada teprisimindavo sau. Tik vieno ji labai norėjo — kad duktė Onytė kaip nors pas ją pakliutų, bet jos nuo tėvo išgauti negalėjo.

Pabėgus dviem metam, jos praeitis visai liko užuomaršoje. Jautėsi kaip su visu dar netekėjusi. Ir ištikrųjų graži buvo dar gyvnašlė! Kaimo bernai ri jo seilę į ją žiurėdami... O ji irgi, kaip žmonės sako, mokėjo apsisukti ant vienos kojos. Ar šventadienį, ar turguje rėk, ji jau ir betraukianti "flirtus" su kokiu vienturčiu berneliu. Nepasiduodavo net savo dar netekėjusiai seseriai,

(Seka ant 6 pusl.)

# SANDARA

THE LITHUANIAN WEEKLY

Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
ANTHONY A. TULYS, Editor
V. M. ČEKANAUSKAS, Business Manager.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Savaitinis laikraštis, leidžiamas kas ketvergas. Prenumerata turi buti apmokama iš kalno. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50; Kanadoje ir kitur — $3.00. Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

"SANDARA"
327 E Street, South Boston, Mass.

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.


# Redakcijos straipsniai.

## MOKINIMAS IR PRIEVARTA.

Pasauliniai paskilbęs rašytojas Bernard Shaw savo knygos "Šventa Joana" įvadoje turi vienoj vietoj padaręs sekančią pastabą:

"Kuomet Abernethy, garsus daktaras, buvo užklaustas kodėl jis daro visa tai, nuo ko draudžia savo pacijentus, kaipo nuo sveikatai kenksmingo daikto, jisai atsakė, kad jo pareiga yra lygiai kaip nurodančio stulpo, kuris keleiviui parodo kelią į norimą vietą, bet pats ten neeina. Jisai galėjo prie to dar pridėti kad tas stulpas neigi verčia keleivį ten eiti, neigi draudžia jam ieškoti kito kelio. Musų klerikališki direkcijos stulpai, dėja, visados versti verčia keleivį, kuomet jie turi politinės galės".

Šito pasakymo iliustracijai mes galime paimti Lietuvą. Tenai "klerikaliniai stulpai" turi politinę galę. Ir ką mes ten matome? Atsimename, kas pasitaikė birželio 20 d., kada buvo pravedama seime įstatymas, suvaržantis žodžio ir spaudos laisvę. Tuomet smurto keliu pravestas įstatymas šiandie veikia. Jau du "Lietuvos Žinių" numeriai sukonfiskuoti. "Šiaulių Naujienų" redaktorius įkalintas. Amerikos pažangiųjų lietuvių fraternalės organizacijos organas, "Tėvynė", uždrausta įvežti Lietuvon. "Šventa Joana", tas veikalas, iš kurio aukščiau darėmė citatą, uždraustas vaidint Lietuvoj.Ir toliau. Atrodo tarytum mes gyventumėme antrus caro laikus Lietuvoje.

Amerikos lietuviai, kurie pripratę prie šio krašto laisvės, negali ir niekada negalės toleruoti tai, kas dabar dedasi Lietuvoje. Tas juos erzina ir todėl tolina nuo Lietuvos. Kol kas dar amerikiečiai raminasi save tikėdamiesi, kad sekanti rinkimai į Lietuvos seimą viską pakeis. Bet jei nelaimėj, klerikalai laimėtų ir sekančius rinkimus, tai tuomet šionykščiai lietuviai atsidurtų dar į prastesnį upą linkui savo krašto:

Klerikalams reikėtų žinoti, kad šitoksai persekiojimas negalės buti amžinas ir kad juo kademai netoli kur nueis.

# Apžvalga.

## APIE KĄ MISLINA, APIE TĄ IR SAPNUOJA.

Tie žmonės, kurie miegodami per sapną šneka, susigesta, jei jiems primeni, ką jie kalbėjo miegodami. Nežinome, ar "Naujienos" taip pat susigės, bet štai kaip jos jau gieda savo editorialuose:

"'Sandara" straksėjo, straksėjo preš socialistus, sakydama, kad jos partijai esąs didelis pažeminimas eiti su jais į kokius nors "bendrus frontus", o dabar ji pati praneša, kad So. Bostone įvyks masinis protesto mitingas, kurį bendrai rengia LSS. kuopa, A. L. Tautinės Sandaros kuopa, T. M. D. kuopa ir dar keturios kitos organizacijos. Tai, mat, kaip teisinga yra ta patarlė: "Nespiauk į šulinį, nes gal teks vandens gerti!" "

Prie šitos patarlės mes norim tam dienraščiui priminti kitą patarlę, kuri mokina sekančiai: "Apie ką mislina, apie tą ir sapnuoja".

Patarlėmis pasinaudoti yra geras daiktas. Bet apsisapnavęs dažnai bando pasinaudoti jomis ten, kur jos netinka.

"Sandara" juk "negeria iš to šulinio, į kurį spiaudė." "Sandara" ir ALTS. Centro Valdyba ir šiandie nė kiek negeriau mano apie socialistus ir jų peršamą Sandariečiams "bendrą frontą'. Rodos, ir vaikas galėtų suprasti ir žinoti, kad "Sandara" kaipo organas atstovauja ne vieną ALTS. 7 kp., So. Bostone, bet ji atstovauja 80 suviršum tokių kuopų. Einant "Naujienų" "logika" tas, ką jos dabar pasakė, buvo galima pasakyti ir tuomet kai Lawrence, Mass. Sandaros kuopa rengė bendrai su socialistais protesto masinį mitingą. Arba kai dar viena kita kuopa tatai padarė. ALTS. kp., So. Bostone, neturi didesnių privilegijų savo organe u. ALTS. 12 kp. Lawrence.

Bet, ant galo, So. Bostono Sandaros kuopa jokių "bendrų frontų" su socialistais nedaro ir nemano daryti. Kalbamas masinis mitingas rengiamas aštuonių draugijų bei kuopų, kurių tarpan įeina ALTS. 7 kp. ir LSS. 60 kp. Kiekviena draugija bei kuopa yra atstovaujama trijų atstovų, kurie visi turi lygias teises šių draugijų komiteto susirinkimuose. Taip apie socialistus, kapo Sandariečiams lygius čionai nėra ir kalbos.

## PASITIKI AMERIKIEČIAIS.

"Lietuvos Žinios" perspausdindamos iš "Sandaros" p. J. Paulausko straipsnį "Idėja ir tauta", daro sekantį prierašą:

"Ne skųstis, ne aimanuoti reikia: gyvenimas dabar to nesupranta. Reikia realių darbų.

"Gyvenimas — kova. Kas ištvermingesnis, geriau jai pasirengęs, kas atsparesnis, siekia prie aukštesnių tikslų,—jais vedinas laimės kovą.

"Lietuvoje pažangioji, kilnioji visuomenė kovoja su kastinių interesų vedamaja klerikaline dalimi.

"Pažangioji, kilnioji visuomenė kovoja už žmoniškumą, demokratizmą, spaudos, susirinkimų, sąžinės laisves, plačiųjų sluoksnių savistovumą, gerbuvį, geresnę Lietuvos ateitį.

**"Toj kovoj didžiausias ir beveik vienintelis pažangiosios visuomenės ginklas — spauda, toj tariamas tiesos žodis.**

**"Klerikalai tą svarbiausį musų ginklą — spaudą nori atimti.** Tam tikslui yra pagamintas spaudos įstatymas, kuriuo einant konfiskuota jau du "Lietuvos žinių" numeriai.

"Suprantama, kad tuomi daroma redakcijai materialiai nuostoliai. Nesugrįžta sukonfiskuotam numeriui padarytos išlaidos.

"Kilnoji visuomenė mus iki šiol rėmė, siųsdama iš visų Lietuvos ir Amerikos kampelių aukas "Lietuvos žinių" pabaudų fondui. Redakcija tikisi, kad fondas ir toliau bus palaikomas.

"Visos aukos — didelės, mažesnės ir mažos bus priimtos su dėkingumu.

**"Remdama musų laisvės ginančiąją spaudą, visuomenė padarys didžiausį darbą. Tai bus jau realus darbas."**

## VILNIUI VADUOTI.

"Karys" rašo, kad:

"Šiemet nuo rugsėjo m. 1 d. iki lapkričio m. 1 d. šaulių sąjunga ruošia didelę rinkliavą visoj Lietuvoj Vilniaus vadavimo darbui. Aukų rinkėjai aplankys miestelių ir sodžių visus namus, primindami Vilniaus vadavimo ir krašto gynimo darbą. Per tuos du mėnesiu bus daromos prakalbos, paskaitos, vaikštynės, koncertai ir kitoke vieši šaulių pasirodymai. Be to, bus keliami į vairus Vilniaus vadavimo ir krašto gynimo obalsiai, surašytos rezoliucijos ir tt."

O ką amerikiečii mano daryti?

## KĄ REIŠKIA LIETUVOS DERYBOS SU LENKIJA.

Vienas Kauno pilietis, diplomatas, asmeniniam savo laiške, rašytam "Sandaros" redaktoriui, išsitaria:

"Šiaip Lietuvoje nieko ypatingo. Kaune didelė tuštuma. Visi išvažinėję. iš politinio ir visuomeninio mažai dar patyriau. Tik vienas labai svarbus dalykas, tai derybos su Lenkija. Mes nusistatome griežtai prieš. Kol kas dar smarkiai nereaguojame, bet artimoj ateityj pasakysime savo žodį. Iš tikrųjų, **tos derybos yra didelis smugis musų tautai, musų nepriklausomybei.** Kaip nusistatysime, pranešiu vėliau."

Tai taip žmogus rašo draugiškam laiške, nevarinėdamas jokios politikos. Tad prie ko veda musų kraštą krikščionys-demokratai ir jų pakalikai klerikalai Amerikoje?

# KUN. A. ŠMULKŠČIUI LANKANTIS AMERIKOJ.

Lietuvių Katalikų Federacijos Kongresas parsikvietė kun. A. Šmulkštį, Lietuvos Seimo atstovą, pranešimams apie Lietuvos politiką, ekonomiją ir tt. bent didesnėse lietuvių kolonijose.

Kun. Antanas Smulkštys yra pozicijos partijos narys, tai yra valdančiosios partijos atstovas, kuri save vadina "kriščionimis-demokratais", o kurioje krikščioniškumo ir demokratizmo nėra ne šešėlio, o vien tiktai katalikiška diktatura, kaip ir kun. A. Šmulkštys yra tituluojamas Lietuvos diktatorium.

Todelei visiems yra svarbu girdėti Lietuvos diktatoriaus pranešimus iš katalikiškos pusės, kaip kad girdėjome p. Makausko pranešimus iš demokratiškos (opozicijos) pusės.

Ir todelei visi lietuviai be skirtumo eikime į susirinkmus, kur tiktai kun. A. Šmulkštys kalbės ir visur reikalaukime viešo-publiško atsakymo bent į šiuos klausimus:

1) Koks pavojus grėsia, kad katalikiškoji valdžia su Seimo didžiuma įvedė "karo stovį" vieniems metams — butent Seimo atstovų rinkimo metais. Su kuomi kariaujama?

2) Kokio parlamento-seimo pavyzdžiu vadovavosi katalikiškoji pozicja aprybodama Seimo atstovų diskusines kalbas **penkioms minutoms,** kada viso svieto seimuose atstovai kalba be aprybavimo? Kalbant atstovams-Griniui, Bieliniui ir Lapinskui virš penkių minutų, jie tapo ginkluotos policijos išvesti iš Seimo, kada, ten pat, kun. A. Šmulkštys kalbėjo apie dvarų parceliaciją be aprybavimo. Aprybavimas diskusinių kalbų penkioms minutoms laiko, reiškia užčiaupimą lupų opozicijai — visai pusei Seimo atstovų, kuomi tapo sumintas parlamentarizmas. Seimas su puse užčiauptų lupų tai ne seimas?

3) Kun. A. Šmulkštys viešai kaltina Lietuvos žydus, kurie telegrafavę Amerikos žydams daryti pastangų, kad Amerikos valdžia nepripažintų Lietuvos de jure. Kur tas telegramas ir koks to telegramo turinys, kuris turėjo eiti sykiu su apkaltinimu? — Lietuvos žydai konstatuoja to nedarę ir priešingai tvirtina, kad žydas Sabath iš Chicagos, kongresmonas, buvo inicijatorium rezoliucijos Kongresui pripažinime Lietuvos de jure. (Kaltinant Lietuvos žydus negalime aplenkti ir Amerikos katalikus, kun. Bučį su Jakaičiu, "Garso" redaktorių Šimutį ir "Darbininko' redaktorių, kaipo ir tulų parapijų "protestus" prieš Lietuvių Suvažiavimą, Washingtone, kur tapo įteikta Prezidentui Hardingui prašymai su virš milijono parašų link pripažinimo Lietuvos de jure. Tie katalikų "protestai" tilpo "Garse", "Darbininke" ir "Drauge". Taigi minėti katalikų vadai yra darę pastangų prieš pripažinimą Lietuvos de jure ir pagarsinę tą niekšingą darbą savo organuose, kada apie kaltinamus žydus nėra prirodymų iki šiolei.)

4) Kas autorizavo karo cenzorių išbraukti iš Seimo protokolo aprašymą įvykių Seime birželio 20, kur ginkluota policija po įsakymu Vidaus Reikalų Ministerio Endžiulaičio išvedė iš Seimo atstovus —Grinių, Bielinį ir Lapinską, kada Lietuvos Konstitucija gvarantuoja Seimo atstovų neliečiamybę?

5) Kokiam tikslui katalikiškoji pozicija sulaužė Lietuvos Konstituciją, panaikindama laisvę žodžio, spaudos ir susirinkimų aikštėse, turguose ir net giriose (Aukštojoj Panemunėje), kada pozicijos asmenims visur valia laikyti kalbas ir susirinkimus? Toks reaktiškas pozicijos darbas privers liaudį daryti susiinkimus bažnyčiose taip, kad kunigai daro.

6) Kokiu tikslu žemės Ukio Ministeris, kun. Krupavičius, pardavė Lietuvos Našlaičių Prieglaudą su mokykla Gelgaudiškio dvare? Kaipo ir atėmė nuo Tauragės apskrities valdybos Našlaičių Prieglaudą su mokykla Adakavo dvare ir perleido tą vietą vienuolėms? Ar tai Lietuvos našlaičiai yra nepageidaujami piliečiai, kada jų įstagos ir mokyklos naikinamos?

7) Kas yra kun. Klikno, kuris kursuoja su lenkų pasu tarp Varšavos, Romos, Amerikos ir Lietuvos, dabar gyvenąs Nemakščiuose pas kleboną Aleksą ir vedąs agitaciją už pripažinimą konkordato Lenkijos su Vatikanu kaipo teisingo ir neklystančio Papos darbo?

8) Keno įsakymu Seinų apskrities Švietimo Komisija po vadovybe kun. Gustančio paliuosavo 10 cenzinių mokytojų, palikdama vietose becenzinius (be pedagogijos mkoslo) net su Apšvietos Ministerio p. Jokanto papeikimais, kaipo netinkamais buti mokytojas?

**P. Mikolainis.**

# Per šerengą

**Bus antras Ponzi.**
**2×2=4 algos Bimbai.**
**M. Mizara susiprato.**
**Plepys teisybę sakė.**
**Neatšaukia šmeižtų.**

Rašo **P r o l e t a r a s.**

Šiemet geri metai popiežiui Ryme. Maldininkai iš visų pasaulio kraštų vyksta Ryman "palaiminimo" gauti ir sykiu aukoja ten pinigus "Dievo garbei", o tie pinigai, žinoma, atsiduria klerikališko trusto iždan. Prisieina pažymėti, kad lygiai taip šiemet gerus pinigus daro ir bolševikų "popiežius" Bimba.

Tik pamislykit sau: pats Bimba gauna vieną algą už redakcinį darbą, kitą algą už rašymą knygų del ALDLD. Trečią ir ketvirtą algą jam parneša Jievutė Bimbienė. Mat ir jinai gauna dvi algas: vieną už sėdėjimą "Laisvės" ofise, o kitą už redegavimą "Darbininkių Balso".

Rokuojant tik po $25, tai keturios algos sudaro 100 dol. savaitėje.

Ot ir bus lietuviams antras Ponzi! Akyvaizdoje šio fakto dar norima įtikinti žmones, kad bolševikai kovoja prieš kapitalą!

---

R. Mizara jau susiprato ir nusprendė važiuoti mokyklon. Jis lig šiol nebuvo baigęs nei pradinės "public school." Ir mokino žmogelis kitus! Neveltui yra sakoma, kad nekurie žmonės turi daugiau drąsos, negu išminties.

Jei ir Vidikas su Bimba taip susiprastų, tai butų pagirtinas daiktas. Nes kur bus mokslas, ten išnyks fanatizmas.

---

Kuomet pereitą pavasarį R. Mizara buvo atvykęs So. Bostonan su prakalbom, tai labai mažai kas ėjo klausyti jo prakalbų. Ne tik,kad kitų sriovių žmonės nėjo jo prakalbų klausyti, bet ir patys vietos bolševikai neklausė jų. Net Maika Plepys tuo sykiu, kai Mizara kalbėjo, su vietos biznieriais nuėjo pas Čalį išsimesti ant sveikatos. Sako, ką jis gero gali pasakyti, kad pats nieko nemoka. Pasirodo, kad Plepys žinojo, ką kalba.

---

Mandagesni So. Bostono bolševikai man sako, kad geriau butų, jei šios pastabos butų talpinamos pačioje "Lasvėje". Tai gali sakyti tik tie, kurie nežino daug apie "Laisvės" redaktorių darbus. "Laisvėje" gali tilpti tik tokios pastabos, kurios keltų į padanges Vidiką ir Bimbą. Pavyzdin tokios, kaip Buivydas rašo. Man jau per daug gerai žinoma, kaip "Laisvė" pasielgė reikale Petro Kurkulio, vieno iš geriausių bolševikų poetų. (Jis pasirašydavo slapyvardžiais Vardunas ir Velnių Ponaitis).

---

Kurkulis buvo Amerikos lietuvių bolševikų spaudoje neteisingai ir bjauriai apšmeižtas, įtartas suktybėse Sovietų Rusijoje. Vėliau dalykai faktiškai paaiškėjo, kad tai buvo tik išmislas, Kurkulio ypatiškų priešų išgalvotas.

Buvo prisiųstas paties Kurkulio pasiaiškinimas, duodantis karčių pipirų Angariečiui ir Kapsukui, kurie Kurkulio įrodymais, daug žalos suteikė Lietuvos darbininkams. Už kritikavimą Kapsuko ir Angariečio Kurkulis tapo išmestas iš bolševikų partijos Rusijoje, o Amerikoje "Laisvės" ponai pasistengė, kad apšmeižimas nekalto žmogaus pasiliktų neatšaukta.

---

R. Židžiunas užprotestavo prieš tai. Parašė ir tuo reikalu straipsnį ir įteikė "Laisvei". Bet "L." ponai ir šį straipsnį atmetė ir pagrąsino, kad niekad prieš Angarietį ir Kapsuką bei pastarųjų kolegas nebutų priešingai rašoma, nepaisant, kaip jie butų **klaidingi.**

Taigi, kas mano, jog "Laisvėje" viešpatauja žodžio laisvė, tas labai klysta.

---

Beje "Vilnis" apšmeižė R. Židžiuną pastaromis dienomis už pastraukimą nuo "Laisvės". Židžiunas pasiuntė tuo reikalu "Vilnies' redakcijai laišką, nurodydamas tikrąjį dalykų stovį. "Vilnis" jo laiško visgi nesiskubin talpinti ir veikiausiai netalpins visai. Vargu varmas varmui kirstų į akį.

Tai dar vienas pavyzdis, kiek vietos gali rasti bolševikiškuose laikraščiuose teisybės ieškanti nepamatuotai apšmeižti.

---

— Štai, — tarė poetas, — mažas dalykėlis, kurį aš parašiau į tris minutas.

— Bravo, tai vyras! — sušuko redaktorius, peržvelgdamas poeto eiles. — Tavo pasisekimas tikrai pasiektas.

— Ačiu, — tarė poetas dideliai pasitenkinęs.

— Taip, — tęsė redaktoius. — Jei tamsta šitas eiles parašei į tris minutas, tai tamsta gali pasidaryti gerą pragyvenimą adresuodamas vokus nuo šimtų.

---

Jis: Jei tu sakai "ne", tai tu nebeturėsi manęs greitai.

Ji (tikėdamosi išgirsti iš jo "nusižudysiu") — Tai ką tu manai daryti?

Jis. — Apsivesiu su kita.

# NETURINT KĄ VEIKT.

"VELNIO BIBLIJA" — randasi karališkame knygyne, Stockholme, Švedijoje. Tai yra didelė ir šventa knyga, surašyta ant 300 asilų kailių (pergamento), kurios parašymas tęsėsi per 500 metų — nuo 8-to iki 13-to šimtmečio — ir priešingoji pusė tvirtina, kad toji "velnio biblija" tapo parašyta viena nakčia nuo vieno vienuolio su pagelba Jo Šetoniško Majestoto, Pragoje, Čekijoje, iš kur švedai tą "velniaknygę" išplėšė laikuose 30-metinio karo (1587-1617). Žingeidu yra koks tos velniaknygės turinys...

---

ŠVENTAS JONAS HUSAS--čekas, kunigas, sudegintas Papos įsakymu liepos 6, 1415 metuose, ir Dievu dėkui, kad dabartinis papa neturi armijos, nes jis paskelbė Čekijai karą dėl valstybinės šventės minėjimui Čekijos kankinio. Mat papos ir visų kunigų akyse ir smegenyse Hussas yra buvęs baisus žmogus, kurio atmintį tik išdildinti reikia, o čia Čekai Husso sudeginimo-nukanknimo dieną padarė valstybine šventę, kurioje dalyvumą ėmė ir Čekijos Prezidentas Masarikas, ko katalikų kunigai su papa negalėjo pakęsti ir dėlto papa net savonuncijų-atstovą atšaukė iš Pragos.

Papa kaipo neklystąs žmogus gerai padarytų pakeldamas Joną Hussą į šventųjų skaitlių, ir tada čekai ir visi Husso prieteliai galėtų švęsti tą sudeginimo Jubiliejų kiek tinkant, be ruošimosi karan, kaip kad šįmet įvyko. Orleano Mergelė juk ir sudegintą tapo kaipo velnio apsėsta burtininkė gegužės 30, 1431 metuose, tačiau dabar jau šventaja skaitoma, tad kodel ir kun. Jonas Husas negalėtų buti pakeltu į šventųjų burį?

Be to, Čekijos valdžia atsakė papai, kad Husso jubiliejus, tai Čekijos valstybės vidujinis reikalas, į kurį papa teiksis nesimaišyti. Gerai, kad papa netur "Kryžiokų" armijos.

---

Kun. Krupavičiui beministeriaujant visi katalikai yra aprupnami žeme, net ir tokie, kuriems žemės nereikia, kaip nuo kitų jau gavusių tampa žemės atimamos ir katalikams duodamos.

Prieg tam Lietuvos Našlaičių Prieglaudą, Gelgaudiškyje, kun. Krupavičius pardavė varžytinėse, nes tą prieglaudą veda Lietuvos Moterų Globos Komitetas, kuris augina vaikus-našlaičius kaip reikiant, — kaip švento Vincento Prieglauda, Telšių dziakono Korzono globoje esanti, gavo žemės net 180 hektarų-dešimtinių —360 margų. Ar negeras katalikiškas mastas? "Ką padarėte vienam iš tų mažažemių, tai Man padarėte' — sakė Kristus, bet Krupavičius tai jau užmiršo.

Lietuva tai Papos provincija-kolonija, o "ateitininkai" su "pavasarininkais" (Amerikoje "giedrininkais") tai papos kolonistai, kurie nulaikė Panevėžyje ir Marijampolėje savo "kongresus" ir pirmose dienose siuntė telegramus papai reikšdami klusnios "ištikimybės" ir vos į trečią dieną susivokė telegrafuoti ir Prezidentui Stulginskui pasveikinimą. Papa už tokį klusnumą davė pusę milijono lirų statymui jezuitiškos gimnazijos Kaune, mokinimui jezuitukų didinti Lietuvos nelaimei.

---

"ŠIAULIŲ NAUJIENOSE" num. 18 tilpo "Laiškas Panos Marijos", kurio parašymas yra priskaitomas Leonui Vitkauskui, "Š. N." Redaktoriui, nors tas laiškas yra parašytas lotyniškai kun. Desiderijaus Erasmaus š Rotterdam, 400 metų tam atgal. Šiaulių kunigai Jasinskis, Mališauskas ir Juodka, bei dudorius J. Gaubas sustatė protokolą, jog tas laiškas turi priešvalstybinę reikšmę, ir dėlto redaktorius Vitkauskas be teismo tapo įmestas sunkiųjų darbų kalėjiman ir paliuosuotas po užstato 5000 litų, kaip ir vėl areštuotas už Dr. J. Šliupo straipsnį "Iš musų padangės" num. 28.

Kun. Desiderius Erasmus, teologijos magistras, daug ko yra parašęs vis lotyniškai, ir musų kunigėliai, kurie moka lotyniškai, galėtų daug ko pasimokyti nuo Erasmaus.

# KAZYS IR DĖDĖ

— Dabar, Čali, tai aš atėjau pas tave pasikalbėti labai svarbiu reikalu. Bet aš noriu, kad tu apsieitum su manimi, kaip dzentelmonas. Praeitą kartą tu neapsiejai su manimi, kaip dzentelmonas.

— Ar iš tikrųjų aš taip padariau? Jei esu taip padaręs, dede, tai aš priminsiu tamstai vieną juoką, kuris gal mane pateisins.

— Nagi, sakyk kas jau tas per juokas, Čali.

— Buvo taip, dėde: Vienuose namuose viena viešnia aukštu tonu adresavo į rukantį svečią: "Jei tamsta butum džentelmonas, tai nerukytum prie leidės." Kadangi vyras buvo kuo ten susimąstęs, tai nė nepasijuto kaip išsitarė: "O jei tamsta butum leidė, tai čia neprikaišiotum man nedžentelmoniškumo." Moteris pasijuto dar daugiau įžeista ir tęsė tuo pačiu tonu: "Jei aš bučiau tavo pati, tai paduočiau tau nuodų išgerti." Čia vyras nusijuokė ir užbaigė kalbą: "Jei aš bučiau tavo vyras, tai ir pats išgerčiau tuos nuodus".

— Viskas?

— Taip, viskas, dėde.

— Aš nematau, kur čia tavo juokas ir ką jis pasako.

— Tame ir bėda. Yra ir daugiau dalykų, kurių tamsta nematai. Tuo juoku aš pasakiau tamstai, dėde, kad jei tamsta butum džentelmonas, tai nedrįstum prikaišioti man nedžentelmoniškumo. Supanti dabar.

— Suprantu. Tai dabar mudu esame skver tame dalyke ir aš galiu pradėti su tavim kalbą apie svarbų dalyką, dėl kurio čia atėjau.

— Nagi, dėde, pradėk.

— Aš noriu žinoti, koks bedievis rašo "Sandaroje" "Paskutinę puotą"?

— Kodėl bedievis, dėde?

— Todėl, vaike, kad ten jis kunigą paverčia į bezdžionę. Kas tai matė taip daryti? Tai didžiausia nuodėmė, kokia gali but šiame sviete. Tai smertelnas griekas. Kas gali iš kunigo bezdžionę padaryti?

— Rašytojas, dėde, čionai visiškai nekaltas. Rašytojo priedermė yra teisinga užrašyt gyvenimo nuotikiai. Jeigu gyvenime taip nutiko, tai rašytojas ir užrašė.

— Tai tu, Čali, manai; kad taip iš tikrųjų buvo?

— Kaip buvo?

— Sakau, tai tu manai, kad iš tikro kas nors buvo apvilkęs kunigą bezdžionės kailiu?

— Kodėl ne? Labai galimas daiktas.

— Aš tam netikiu, vaike. Netikiu, bet vistiek atėjau pas tave pasiklausti, ar tu manai, kad tas iš tikro taip buvo?

— Taip aš manau, dėde.

—Vaje, vaike, jei tas iš tikro taip buvo, tai aš nebežinau prie ko eina musų pasaulis. Gal sudna diena jau nebetoli, ar kas.

— Visai ne, dėde. Nepaprastų atsitikimų dažnai pasitaiko. Taip ir tas galėjo pasitaikinti.

— Ir žinai ko aš bijau, vaike?

— Ko gi bijaisi, dėde?

— Aš bijau, kad kas nepradėtų "Paskutinės puotos" lošti.

— Kodėl, dėde?

— Nes tai butų didžiausias musų kunigų išjuokimas. Kas tai matė, kad kunigas pasirodytų ant steidžiaus paverstas į bezdžonę?

— Bijai, ar nebijai, dėde, bet tą veikalą tai tikrai kas nors vaidins. Ir pamatysi, kaip puikiai jis išeis.

—Jei jau taip butų, vaike, tai aš ateičiau į tą teatrą su visu vyčių vaisku ir pakelčiau tikrą vainą.

— Manai, kad ką laimėtum? Ateitum su visu vaisku, užsimokėtumėte įžangą ir pradėję triukšmą keiti butumėte išmesti laukan, daugiau nieko neatsitiktų.

— Jei taip, vaike, tai aš pasikalbėsiu su klebonu, ką reikia daryti. Dabar gi sudiev, Čali.

— Sudiev, dėde.

# JUOKAI.

**JAU BIJO "RIMBO"**

GASPADINĖ: — Ar girdėjai?

KUNIGAS: — Ką?

GASPADINĖ: — So. Bostone žada išleisti "Rimbą".

KUNIGAS: — Tai kas?

GASPADINĖ: —Gal ir mums klius.

---

BIMBA: — Ar girdėjai?

VIDIKAS: — Ką?

BIMBA: — Židžiunas ir K. Paulauskas ruošiasi išleisti "Rimbą".

VIDIKAS: — Šitaip! Ką darysime?

BIMBA: — Manau, reikės tylėti.

---

— Panele Birute, tamsta tikras angelas.

— Labai prašau, aš joks angelas!

— Na, tai tamsta visgi velniškai panaši į angelą!

---

Du žydeliai patenka užsienio sostnėn. Atsiranda juodu aikštėje, kurios viduryje stovi policistas ir rankų mostais tvarko automobilių judėjimą. Nudžiugęs žydelis sako savo sėbrui:

— Žiurėk, Leiba, tai ir gi vienas musiškių.

---

Kalėjimo prievaizda. — Kas gi atvedė tamstą kalėjiman?

Nuteistasis. — Mano įsitikinimas'

Prievaizda. — Kaip tai?

Nuteistasis. — Buvau įsitikinęs, kad teismas mane išteisins.

---

BURMISTRAS. — Ką pasakytumei, ponas girininke, jei vieną gražų rytą pabustum pragare?

GIRININKAS. — Aš pasakyčiau — labas rytas, ponas burmistre.

---

Vienas prekybos agentas vagone norėjo pasijuokti iš kaimiečio ir jo klausiamas, kuo jis prekiuojąs, greitai atsakė:

— Asilo ausimis!

Kaimietis nenustebo, tik atsidėjęs apžiurėjo savo kaimyną ir lėtai atsakė:

— Tai turi tamsta lengvą darbą, nė pavyzdžių nereikia važiotis.

"Krivulė"

# "NELAIMINGŲJŲ" APRAŠYMO AKTAS.

1924 metu, pirmojo leduoto žiemos mėnesio 1 d., aš Meilės Departamento, ypatingai svarbiom meilės bylom valdininkas, imdamas domėn visuotiną gyventojų surašymą Lietuvoje, kurio daviniais, ryškiai mušasi makaulėn išgąstingos žinios apie didelį viršijimą panelių skaičiaus už vyrus, ir matydamas tas žinias tikromis "Juvienų" miestely, imdamas domėn, žiemos metą svarbu susiporavimo laiką, kuriuo turėtų sumažėti nelaimingųjų skaičius, minėdamas praėjusių metų, šio sezono laiką — kaip apgailestingai mažai sumažinusį skaičių miestelio ir apylinkės gražuolių, nuo ko išplito jų tarpe smarki "ištekėjimo" epidemija, ir rezultate nukentėjo miestelio tvoros nuo griaužimo sergančiųjų, susitraukė širdis, matant apgailėtinai kurios nors vienos draugės išsiskyrimą iš jų tarpo, kas gali vėliau pakenkti vyrui paėmusiam už žmoną apedemijos nukamuotąją su visais trukumais dantų ir širdies ir vadovaudamasi Meilės įstatymo §13, "Juvienių" miestely susidarius nelaimingai skaitlinei "13" (velnių tuzino) epidemijos pagriebtų, galinčių ir visa paskutine energija norinčių ištekėt panelių, nutariau jas visas aprašyt, nupiešiant jų gamtos apdovanojimą ir pagirtinas puses ir pačiu karštuoju vedybų metu, miestelio aikštėj prieinamom kainom iš varžytinių licituot, kame ir aprašomos sekančios nelaimingosios: 1) pana Uršulė, karikaturinės išvaizdos, kalendorius pusę rodančią "35" su priedu metus, užpakaline, vos 17. Ramaus, lėto budo, gamtos apdovanota mokslu kepimo gero bulvių "kugelio" pavaišinimui ir priviliojimui kavalierių.Epidemijos paskutniam periode, 2) "dar panelė" Veronė 25-37 metų iš abiejų šonų, smarkaus karšto budo, plačia širdimi, mylinti sulig patikimo, apvažinėjusi ketvirtą-dalį didžios Lietuvos, gamtos apdovatu neperskiriamam, amžinai po pažasties, portfely. Epidemijos pusiau pagriebta. 3) pana Zosė paeinanti iš ainių cigonų gentkartės, į šv. Joną baigianti 49 metus, sumanė šeimyniškam uky, iš ekonomijos atžvilgio visai nevartojanti muilo, specialybėj žinanti visas šakas užveisimo tarakonų, prusokų ir kitų vabzdžių, epidemijos galutinam laipsny. 4) panelė Morta tos pačios "cigonų" giminės, su visom Zosei išdėstytom ypatybėm, dokumentaliai metų apie 29 iš žodžio 16, atsižyminti gabiu pasirinkimu kuoįvairiausių žodžių iš šiukšlyno, mylinti kas papuola, nelaiminga slepianti po lovos Epidemijos pagauta. 5) panelė Kazė apie 17-25 metus amžiaus, iš mamos žodžio sekanti "bulbakasį" baigianti "15", karšto temparamento, meilės mokslo šakoj išsilavinusi iki paskutinio laipsnio, praktiškai pamylėjusi iki trijų (po 13) tuzinų, teoriškai daugiau, kurioj srityj baigiasi visas gautas apdovanojmas, išvaizdos gražios, su ypatybe pagrožėt pritemus. Epidemijos sunkiausiam periode. 6) panelė Marytė pilnai atatinkanti ypatybėm panelės Kazytės, doros atžvilgiu gali paliudyt net 13 kavalierių, priedu turinti gamtos dovaną liežuvį; ilgumas — tik gerai mokant metrišką apskaitliavimą, gali buti suvoktas. Epidemijos paimta. 7) pana Juzė, viso pasaulio akim žiurint apie 40 metų amžiaus, netekėjusi, pilnai išsilavinusi davatkystės stone ir giedojime "gyvojo rožančiaus", žemai apsisukus antru šonu ir šiam pasauliui aptemus, dar mokanti ir galinti mylėti (mat dieną bijo pliotkų) pagirtina moklse "liežuvavimo". Epidemijos nukamuota su ryškiai atmušančiom žymėm pageltonavusio numirėlio veide. 8) pana Stefanija, metų skaitlinėj kiek nori, tik nedaugiau 25 ir nemažiau 15, mylinti mokslą, visą liuoslaikį ir epidemijos karščio periode sėlinti knygyne, kur pasiekusią geriausios knygos laipsnio, mylinti aukštesnio laipsnio vyrus, kaipo turiningą knygą. Išvaizda senstančiai daili. Epidemijos labai kankinama. 9) panelė Anelė apylinkėj žinoma "ciferblato' skaitline nemažiau 27 metų, ryškios apdilusio "lementoriaus" išvaizdos, gabi mylėjime visų keturių pusių atžvilgiu, begalo dora su šimtais vyriškų atestacijų, tinkanti užimti lėlės vietą. Epidemijos marinama. 10) panelė Bronė visai jaunutė, gal ir 17 metų, tik išskridusi iš mamos sargybos, jau pasižymėjusi gabiai mylėti. Epidemijos pirmojo laipsnio smarkiai pagauta. ir 11) trys panelės Elzės visokios rušies ir plauko atsižymėjusios visom išdėstytom ypatybėm aukščiau minėtom nelaimingosiom, pilnai mirtiname periode epidemijos.

Aprašęs nelaimingasias epidemijos pagautas miestelio gražuoles, išgelbėjimui nelaimingųjų nuo gėdingo ir pavojingo likimo, ir aprupinimui visuomenės (vyrų) gerų kilnojamų inventorių, aktas siunčiamas Meilės Departamento Direktoriui, ir savo laikų paskelbimui plačios visuomenės žiniai, atvykimui į varžytines.

**Valdininkas Šurum Burum.**

---

**WATERBURY, CONN.**

**Susirinkimas.**

ALTS. 11 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 25 d., kaip 7:30 val. vak., M. Krugelio namuose, 47 Drayer Ave. Visi nariai prašomi pributi laiku. Pasistengkite atsivesti naujų narių prirašyti prie kuopos.

**Raštininkas.**


KREIPDAMĖSI Į BILE IŠ TAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAIP BIZNIERIŲ, PAŽYMĖKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDAROJE."

**GREITAS SKUTIMAS**

Greitas skutimas paeina nuo gero skustuvo peiliuko Jųs jeigu vartotute kas dieną. galite turėti komfortą skutinie,

**Kaina nuo $1 iki $25**

**Valet Auto-Strop Razor**

— Sharpens itself

**Parsiduoda Studija**

Gera studija ir geroj vietoj, biznis išdirbtas per 25 metus, pardavimo priežastį sužinosit ant vietos, kreipkitės laišku arba asmeniškai pas:
V. N. Agt.,
102 LIBERTY STR.,
Ansonia, Conn.

**Lattanzio Studio**

**Pasidaryk gerą ir gražų paveikslą.**

Mes darome puikiausius paveikslus veselijų (vestuvių), piknikų ir kas tik kokių reikalauja. Studija atdara dieną ir naktį, visada gausite mandagų patarnavimą.
43 BRIDGE STREET,
Ansonia, Conn.

**NAUJAS IŠRADIMAS**

DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju. tirpima. Dusuli. Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00 ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

**Dekšnis Ointment Co.**
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

**Geriausios Siuvamos Mašinos.**

Geriausios siuvamos mašinos SINGER SEWING MACHINE ant išmokestų $3.00 į mėnesy. Taipgi mainau seną ir rokuoju už seną mašiną $10.-00. Gera proga visoms moterims turėti naują siuvamą mašiną.
287 MAIN STREET,
Ansonia, Conn.
Tel. 89-4

**Lietuviška Aptieka**

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums pa'arnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

**TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.**

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur, už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 100 litų | $11.25 | 400 litų | $42.50 | 700 litų | $73.25 |
| 200 litų | 21.50 | 500 litų | 52.75 | 800 litų | 83.50 |
| 300 litų | 32.00 | 600 litų | 63.00 | 900 litų | 93.75 |

Money orderius reikia pirkti ant vardo

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

DAKTARAI

**Dr. J. C. Seymour**
(LANDŽIUS)
LIETUVIS GYDYTOJAS
Valandos: nuo 9:00 val. iš ryto iki 9:00 v. vak.
381 BROADWAY,
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 4000.

**Dr. COHAN**
DENTISTAS

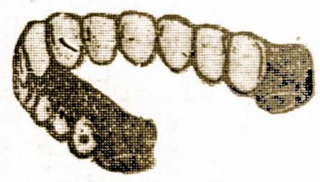

Ex-Ray Specialistas,
antros durys nuo City Hall.
ANSONIA, CONN.

Tel. S. B. 2805-R.
**Lietuvis Optometristas**

Išegzaminuoju akis prisKiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
**H. S. Stone O. D.**
Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston

Bell Phone: Oregon 0863-J.
**Dr. Ignotas Stankus**
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa
L—I—E—T—U—V—I—S
DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

ADVOKATAI.

**NADAS RASTENIS**
ADVOKATAS.
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Ofiso: Calvert 5896
Buto: Gilmor 0361

Namų tel. Univ. 1463-J.
**A. O. ŠALNA (SHALLNA)**
LIETUVIS ADVOKATAS.
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.
Tel. So. Boston 3520

**Lietuvys Advokatas**
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS
414 Broadway, S. Boston, Mass
Ofiso Tel. S. B. 441
Res. West Newton 2284

**Bostono Kolonijos Lietuviams**

Gerai žinomas DR. WENTWORTH, iš New York, perkėlė savo veikimą Bostonan, čia jis turi atidaręs ofisą tarpe lietuvių. Jis maloniai priims lietuvius pacijantus; jis tikras, kad daugeliui jiems duos pagelbą per naturales metodas be gyduolių.

Kurie esate buvė pas gydytojus, bet neturėjot pasekmių, nenusiminkit, ateikite pas DR. WENTWORTH, kuris išekzaminuos jus dykai jeigu atsinešite šį skelbimą. Nėra skirtumo, kokia nesveikata, nenustok vilties, Dr. Wentworth pagydis jus per metodas.

LIC. MAS. CHIROPRACTOR
1761 WASHINGTON STR., BOSTON, MASS.
2-rų lubų tarpe Hampton ir Mass. ave. prieš Northampton L Sta.
VALANDOS: 10 v. ryte iki 5 v. vak.
NEDĖLIOMS: 10 v. ryte iki 2 v. vak.

# Lietuviai Amerikoje

### WILKES BARRE, PA.

**Iš kietosios anglies angliakasių streiko.**

Su pirma rugsėjo (September) šių metų pasibaigė kietosios anglies angliakasių su kompanijom kontraktas. Anglių kompanijos nesistengė padaryti naujos sutarties, todel darbininkai, nesant naujos sutarties, metė darbą pirma šio mėnesio.

Angliakasiai laikosi ramiai ir net pavyzdingai, mieste didžiausia ramybė; kompanijos užsidarė duris angliakasyklų ir net drausmės parašus prikalė, kad niekas neperžentų jų žemės. Neatrodo, kad greit butų galima susitaikinti ir užbaigti streiką.

Angliakasiai sunaudoja streiko laiką gana pavyzdingai: apsitaiso tvoras apie savo namelius kiti prisirengia naujus budavot, dar kiti senus pataiso. Daugumas eina žvėjoti, tai grybų rauti į miškus. Turi viltį, kad greit susitaikys, bet neišrodo, kad bus galima greit sugrįžti prie darbo.

* * *

Vasaros laikas jau praėjo ir visi parkai užsidarė. Mus miesto lietuviai turėjo įvairių gegužinių ir išvažiavimų šią vasarą.

Sandaros 55-ta kuopa turėjo išvažiavimą ant (?) Lake, Silkworth, Pa. Išvažiavimas buvo gana pasekmingas iš rengėjų pusės, bet buvo apgailėtina, kad negalima buvo apsieiti ir be svaiginančių gėrimų. Pelno jokiam tikslui nebuvo gaudoma, todėl skystimo buvo, net ir perdaug; kas blogiausia, kad atlikusį pelną $3.00 sumoje komisija susirinkus po išvažiavimui nutarė pragerti. Ar da blogesnio galima kas matyti, kada musų broliai šlips iš to purvo.

* * *

Sandariečiai melanko susirinkimų; susirinkimuose negalima nieko geresnio įnešti, ba tuo net balsą atims. Gražu žiurėti į kitų miestų Sandariečius, kurie gyvena protu ir pasižymi gerais darbais, mes nesugebam eiti su gyvenimu ir užsistoti už mus brolius Lietuvoj kovojančius su juodu Inkvizicijos pavojumi; pas mus nieks neveikiama todel, kad nekurie musų vadai patys nesąmones kalba, vieni kitus įtarinėja. Tautininkai neturi gero susitarimo tarpu savęs nors randasi ir burelis jų.

* * *

Naminukės tai pas mus nesunku gauti, kad jau dauguma ir sveikatą baigia pražudyt keliolika ir jau numirė prisiragavę iš visokių bravorų, lošimas iš pinigų virto paprasčiausias daiktas. Į šituos dalykus, labiausia girtuokliavimo, anglai ramiai žiuri, patys vaktuodamiesi nuo to nupuolimo todel kad lietuviai taip biauriai grudami stačiai nuodus turės išmirti, arbent fiziškai ir protiškai nupulti. Visgi anglai yra mokyti žmonės ir iš istorijos žino, kad kuri tauta daugiau girtuokliavo, ta žuvo ir fiziškai ir protiškai i galu gale visai išnyko. Po Rusija lietuviai buvo žudomi degtine.

Turėtų lietuviai nustoti gėrę visiškai.

K. Demeika.

### NEWARK, N. J.

**Ką nori atsiekti.**

Ši kolionija nuo senų laikų atsižymėjus audrų audrelėm. Po ilgos tylos vėl pradeda judėti, bet paskutiniai įvykiai labai užkamuoti.

Pasklydo lapeliai štai kokios formos: "Newarko katalikų veikėjai šaukia viešą katalikų veikėjų susirinkimą, kuris įvyks rugsėjo 4 d. svarbių reikalų apsvarstymui."

Viršminėtame susirinkime susirinko skaitlingas burys lietuvių. Koks tai vyriukas užima vietą ir prašo išrintki vakaro vedėją ir raštininką. Išrinkus vakaro vedėją aiškina, kad šis susirnkimas sutvers komitetą Vilniaus vadavimui. Tas ir tapo padaryta. Toliaus svarstyta katalikų federacijos reikalai ir Laikraščio "Darbininko" reikala ir kokios ten šmeižiančios "Darbininke" korespondencijos, kas nieko bendro neturi su Vilnium ir visuomenei nesvarbu. Paaiškėjo, kad vieni katalikai šaukė, kiti nieko nežinojo, ypač kun. Kelmelis pastebėjo, kad jis nieko nežinąs apie šaukiamą susirinkimą ir gal ir nekatalikų, kad jam nepranešė. Toliau paaiškėjo, kad klerikalų tarpe yra dvi partijos, vieni šaukia susirinkimą, kiti nieko nežinojo, taip pat vieni už, kiti prieš. Bet tuli katalikų veikėjai nurodė, kad toks svarbus dalykas, kaip Vilnių vaduoti komitetas ne taip turi buti tveriamas, reik šaukti visus lietuvius, o ne vien tik katalikų veikėjus, o tik tada gali but pasekmės.

Iš to galima padaryti išvada, ar tik nebus naujas skymas nubankrutijusiam Tautos fondui daugiau dolerių sužvejoti. Į komitetą išrinkta keletas nežinomų vyrukų, iš pažangesnių lietuvių bei Sandariečių niekas į komitetą neapsiėmė įeiti.

Toliau svarstyta, kad tulas katalikų lyderis paėmęs nuo vienos moters Lietuvos paskolos boną, moteris reikalauja atgal atsiimti, vyrukas aiškino, kad jis boną padėjęs geroj vietoj; kiti aiškina, kad buk kun. Garmui atidavęs; tarydymas eina toliau.

**Ten buvęs**

### LOWELL, MASS.

"Darb.' koresp. kaltina bedievius už rugpiučio 29 d., kad jų vyčiams nepavyko piknikas. Girdi, bedieviai akmenais užvertę kelią, taip kad vyčiai negalėjo atvažiuoti į piknika, ir taip toliau.

Aš noriu pasakyti, kad nieko panašaus bedieviai nedarė. Iš savo pusės aš turiu pasakyti, kad tuli katalikai, geriau sakyt klerikalai, Sandaros Centro piknikui tai labai norėjo pakenkti. Kadangi man teko D. L. K. Vytauto daržą persamdyti, tai tuli klerikalai buvo prašę manęs jiems persamdyti daržą ant rugpiučio 22 ir 23 dd. Bet kada jie išgirdo, kad Sandariečiai tariasirengti pikniką viena savaite vėliau, tai jie pasigavę mane gatvėje pradėjo prikalbinėti, kad aš duočiau jiems daržą ant rugp. 29 ir 30 dd. Aš taip padariau.

Tačiau Sandaros Centro piknikas vistiek labai gerai išėjo ir jaunimas buvo labai pasitenkinęs. Nieko panašaus nebuvo vyčių piknike. Reikia pasakyti, kad jie ir jaunimą suvilė, nes garsino, kad busią tie patys muzikantai, ką grajino Sandaros piknike, o nebuvo pasamdę jokių muzikantų. Dėl to jaunimas labai pasipiktino.

A. Gaidys.

### IŠ BROOKLYN'O, N. Y.

Sekmadienyje, rugsėjo 6, buvo laikraščio "Vienybės" Bendrovės išvažiavimas (piknikas) Forest Hill Parke, No. 1, kuris visais atžvilgiais nusisekė.

Forest Hill Parkas yra padalintas į keturias dalis — 1, 2, 3, 4. Antroje dalyje, čia pat prie pirmosios dalies, taipgi savo išvažiavmą turėjo ir Romos Katalikų Susivienijimo Amerikoje 134 kuopa, kuri pasinaudojo visu "Vienybės" programu.

Katalikų kuopa ir turėjo savo programą, kur turėjo ir chorą su kalbėtoju kun. Pauliuku, sugrįžusiu iš žydų žemės ir Romos, bet negalėjo nei pradėti. Parke yra didelė stadium su suolais ir scena muzikantas, kurią užėmė "Vienybės" dalviai apie 3000 skaitliuje, kaipo pirmieji, kurių programui pasibaigus, butų prasidėjęs katalikų kuopos programas po 5 valandai, kur pagal kun. Pauliuko "intenciją" vienybiečiams pradėjo lynoti ir visa publika namole skubėti.

Publika mirguliavo, nes vieni ir antri eidami į saviškių pikniką, pataikydavo į ne savo, nes antroji pusė nuo pirmosios yra akmenėlio metimo tolumoje, tik žemesnėje vietoje.

Katalikai gavo progos girdėti p. Širvydo, "Vienybės" redaktoriaus, platų pranešimą apie Lietuvą ir įspudžius, kuris kalbėjo arti pusantros valandos ir daug ko pasakė. Butų buvę labai žingeidu girdėti ir kun. Pauliuko apsakymą apie Lietuvą, iš kurios "nesenai pargrįžęs, anot "Garso", bet lietutis nedaleido.

X. Y. Z.

### LOWELL, MASS.

Morta Klingienė, 54 metų ir Katrina Žebrunienė, iš Lowell, Mass., rugsėjo 7 d. eidamos skersai gatvės iš lietuvių bažnyčios, Main st., po šliubui, 15 minutų lig dešimt, tapo pervažiuotos troko, kuris buvęs iš Athol, Mass. Abi sunkiai sužeistos. Klingienei dėjo devynis stičius ant galvos; veidas labai apdraskytas. Žebrienei labai galvą prakirto, ji negali valdyti tiesiosios rankos. Daktaras sako, kad abidvi pasveiksiančios.

P. J. Žebris atvažiavo į Lowell iš Athol, Mass. su visa šeimyna į savo seserš dukteries Emilės Baltrušunaičiutės su K. Morcenkevičiu iš Worcester, Mass., vestuves. Klingienė yra Žebrio sesuo. Vietoj linksmų laikų, žmonės susilaukė didelio nuliudimo. J. Ž-s yra senas Lowellio gyventojas, geras tėvynainis. Visi jo daugai labai apgailėstauja, kad taip nutiko.

**Ten dalyvavęs**

### NEW BRITAIN, CONN.

**Atsišaukimas į autorius teatro reikalu.**

L. N. Varpo draugija, dirbdama tarpe lietuvių Dailos dirvoje, ir matydama trukumą gerų veikalų musų scenoje ir, žinodama, kad lietuvių rašytojai bei literatai turi pagaminę gerų veikalų, bet del stokos finansų negali išleisti, L. N. Varpo dr-ja nutarė išleisti veikalą savo lėšomis, tinkamą lietuvių scenai, dramą arba komediją, originalą arba vertimą. Šiuomi kreipiamės į kiekvieną autorių, kurie turi parašę arba išvertę ir nori, kad veikalas butų išleistas, lai prisiunčia savo veikalo kopiją: A. P. Osteika, 234 Main St., New Britain, Conn.

L. N. Varpo draugija radusi tinkamu ir susitarius su autorium, išleis jo veikalą. Rankraščiai pagal pareikalavimą autorių bus gražinami atgal.

Su augšta pagarba

L. N. Varpo dr-ja.

### WORCESTER, MASS.

**Paltanavičius moters sterblėje.**

Mikas Paltanavičius esąs savo moters sterblėje. Jis norįs buti pažangus, norįs veikti su Sandariečiais, bet vot ta žmonelė jam! Esą savo laikraštyje ne jis taip negražiai parašęs apie "Tėvynę" ir ne jis džiaugiąsis, kad Susivienijimo organas nebeįsileidžiamas Lietuvon.

**Kitas daktaras.**

Čionai atsidarė savo ofisą Dr. M. M. Kašuba. Esą chiropraktikas.

**Nori persiskirti**

Julė Karlauskienė nori gauti divorsą nuo savo vyro. Mat ji nežino, kur dabar gyvena jisai.

**Išteisintas.**

Adomas Balsys, kuris buvo kaltinamas už bandymą padegti savo namą ir krautuvę, likdžiurės išteisintas.

**Apsidegino.**

Besė Sadauskaitė, maža mergaitė, sunkiai apsidegino ir užpaeitą subatą pasimirė.

**Apsivedė**

K. Marcinkevičius jau nebe vienas. Praeitą sekmadienį jisai apsivedė su Lowello gražuole Emile Baltrušuniute. Linksmo ir laimingo gyvenimo jaunavedžiams!

Yla

JONAS KULIS

Jonas Kulis, aptiekoriaus Justino Kulio brolis, plačiai žinomas Chicagos pažangiųjų lietuvių darbuotojas. Labai pagarsėjęs sporte, ypač rystynėse ir jų rengime. Tai vadas lietuvių ristikų Chicagoj.

Jonas Kulis labai pamėgo musų laikraštį "Sandarą" ir pareiškęs Chicagos Sandariečiams, kad tokį laikraštį, kaip "Sandara", privalo skaityti kiekvienas lietuvis. Laikydamasis savo pareiškimo, pil. Kulis nusprendė pasileisti per kolionijas užrašinėdamas "Sandarą". Jonas Kulis nori patarnauti lietuviams ir drauge musų organui.

Taigi prašome kolionijų Sandariečių ir šiap pažangiųjų lietuvių paremti Joną Kulį jo kiltame pasiryžime ir pasitikėti juomi. Mes dedame daug vilties į Jono Kulio pasekmes.

### RACINE, WIS.

**Pavyko T. M. D. Apskričio piknikas.**

Rugsėjo 6 d., Midway Parke įvyko suruoštas paskutinis M.D. Apskričio piknikas. Svečių privažiavo daug iš visų apielinkės miestelių Waukegano, Kenosha, Racino, So. Milwaukees, Milwaukės ir keli automobiliai iš didžiulės Chicagos. Žaismių programėlis išpildytas sekantis: traukta virvė Waukegano lietuvių su raciniečiais. Waukeganiečiai apgalėjo raciniečius. 2. Kumštynės ant bačkų. Iš visų vykriausis p. Petrauskas. 3 Duota merginoms baliunai pusti. Laimėjo p-lė O. Malinauskaitė. Mažas programėlis, bet iš jo juokų buvo pilnai.

Įplaukų padartya $230.66,, išlaidų buvo $150.14. Apskričiui liko gryno pelno $80.52. Širdingą ačiu tariame visiems lietuviams daylvavusiems tame T. M. D. apskričio piknike. Sekantis apskričio parengimas bus ruošiamas Waukegane šiemet savu laiku. Apie sepktaklį per "Sandarą" pranešiu. Sandariečių su Jaunų Lietuvaičių Choru ruošiamas koncertas ir perstatymas spalio 11 d. Turner Hall. Dėkime pastangas, kad šis musų paerngimas duotų gerų pasekmių; jei visi dirbsime, tai, be abejo, pelnysime.

M. Kasparaitis.

**NEGARSINAMAS BIZNIS NEDUODA PELNO GARSINKITĖS "SANDAROJ"**

# SVEČIAS.

(Tąsa nuo 3 pusl.)

o kai kada ir pralenkdavo ją— kad ir kaimo vakaruškoje: — ji pirmoji suorganizuodavo aštuonių porų "kadrilių" sau pasirinkdama gražiausį vienturtį. Taip ir slinko jos "jaunos" dienos, praeitį palikusios gilioje užuomaršoj. Iš to, žinoma, davatkėlės dylino savo jau taip plonus liežuvėlius didesniai Dievo garbei ir žmonių "naudai".

Jonas, išvijęs žmoną po šimts pypkių turėjo gyventi vienas. Bet gyventi tokiame ukyje, kokį rado jis yra negalima niekaip. Viską reikėjo pradėti iš naujo. Nėra nei gyvulių, nei padargų, nei duonos — nieko nėra ir gana, nors duok su galva į akmenį, vis tiek nė iš kur neištrauksi. Todel ir jis, vargšas, nebenuvokė iš kurio galo imtis darbo. Bet jis iš prigimimo buvo sugyvenamas ir darbštus žmogus. Su kaimynais — ne taip, kaip jo žmona — sugyveno jis, nesipyko, o atvirkščiai: vis stengėsi užmegsti artimesnius ryšius. Kaimynai tą jo gerąją pusę suprato, todel stengėsi ir jam panašiai gerais buti. Tat ir dabar, esant Jonui taip kritingoje padėtyj, visi kaimynai paskubėjo jam pagalbon: kas duoną, kas sėkla, kas darbu ar pinigais, žodžiu kas tik kuom galėjo. Ir, pavasariui išaušus, saulutei aukščiaus užsiritus, Jono kieme rodėsi puiki tvarka, o laukuose žaliavo puikus vasarojaus želmenėliai. O rudens sulaukęs — tikro žmogus turėjo džiaugsmo: klėty javų pakankamai, tvartuose gyvulių taipgi nemažai; o žaliame aruode, apsklanduotame katrimis, ganėsi i laigė du jauni kumeliukai. Ir taip Jonas per porą metų, dėdamas visas pastangas, susikurė neblogos išvaizdos savo ukį, arba geriau sakant, atnaujino tą, kas buvo pirm karan išeinant. Bet ir skolų žmogus turėjo! Negana, kad kaimynams, kuriems be procentų buvo galima grąžinti, ale tik bėda su Izraeliu, kuriam vien procentų reikėjo po penkias dešimtis su viršum mokėti kas mėnuoį Todel matydamas, kad procentai gali peraugti sumą, pardavė visus kviečius, kiek rugių, metinę telyčią ir Izraeliui skylę užkišo, o kaimynai palauks dar metus, antrus; palukanų dalies išgers kada pas Leibą "samagonkos" butelį ir baigtas kriukis visiems metams.

Nemažą dar paspirti jam davė šeimininkė. Kas savaitė, ji, sutaisiusi iš sviesto, surių, kiaušinių duodavo po kelias dešimtis auksinų.Taip, kad Jonas jau galėjo ramiai dirbti be rupesnių.

Jono dukrelė Onytė augo graži, sveika sesutės, lyg motinos, globoje. Ji visur padėdavo šeimininkauti: jau ir karves pamilždavo, indus sumazgodavo, bulvutes pietams nulupdavo. Tėvas ją begalo mylėjo — jug tai liekana jo pirmojo laimingo gyvenimo meilės dvelkimas. Kai kada, pažiurėjęs į dukrytę, prisimindavo sau jaunavedžio dienas, saldžiąją meilę, pagaliau atsisveikinimą išeinant karan. Ir dabar jis negalėjo suprasti, kokiu budu taip umai viskas įvyko, taip greitu laiku viskas virto kitaip. Kartais suspausdavo jam širdį skausmas: ar teisingai pasielgęs su žmona... nes skriaudą daryti — baisu jam buvo; nekentė tų, kurie skriaudas darydavo. Todel ir žmonos pavarimą laikė sau už pareigą: butinai turėjo pavaryti, kaipo nuskriaudėją jo vidujinio ir išviršinio gyvenimo. Bet kartais jam gimdavo mintis, kad taip vėl susitaikius su žmona, užmiršus visą kas buvo, niekada to neminėti... Juk žmogus gali klysti ir vėl pasitaisyti, atrasti tiesos kelią. Butų gerai, manydavo jis, butume visi trys: aš, duktė ir ji; vėl gal sugrįštų pirmykštė laimė ir ramumas. Bet kaip? Ką žmonės sakytų?... Ir tas jam buvo neišrišamas klausiams, ir išdavo užsidaręs savo išgriauto gyvenimo griuvėsiuose, pasislėpęs nuo kitų.

Matydavo jis žmoną šventadieniais ar turguje... tiko ji jam, graži buvo, norėtusi, kad vėl ji jo rankose butų; tik ta amžina, rodos, bedugnė — Jurgio vaikas — viską maišė ir tas jam primindavo baisų, neištikimą žmogų. Širdis jo suminkštėjo: jei tik ji prašytusi, jis viską dovanotų ir vėl gyventų palikę kas buvo užuomaršoje.

Prabėgo penki metai. Jonas gerokai prasigyveno. Tapo vėl turtingu ukininku. Visos, kadaise žmonos padarytos skylės, jau užlopytos, ir žymės, rodos, nėra. Duktė Onytė užaugo didelė. Baigė miestely pradžios mokyklą. Vienturčiai jau kalbėjosi su piršliais, kad kaip nors ją sau prisukus, nes mergina tikrai buvo graži ir darbšti. Gražumą buvo paveldėjusi iš motinos, o gerą širdį ir darbštumą iš tėvo. Taip visi, seni ir jauni ir džiaugėsi ja: kuriam jau teksianti, tai tas nesigailėsias ėmęs. Apart to ir ukis nė vienam medumi kvepėjo, nes žinojo, kad ne kam kitam, o tik jai jis teks; toks geras, įrengtas, visko pilnas. Ne vienas senis sakydavo.

— Kuris jau pateks Jonui žentus, tas lyg inkstas taukuose gyvuos.

Bet likimo ne tas buvo rengiama. Vieną gražų šventadienį, Onytė, eidama iš bažnyčios namo, labai sušilo ir ėmė galvą jai skaudėti. Nieko blogo dar nejautė. Su kaimo merginomis gerokai dar šėlo. Sušilo vėl, sušilusi atsigėrė šalto vandens. Bet ryto metą iš lovos jau nebekėlė. Į pavakarį ir karštis nemažas atsirado. Parvežė gydytoją. Jis pripažino plaučių uždegimą jai, davė vaistų, bet... nieko jie negelbėjo. Išgulėjo tris dienas ir, pačioje savo jaunystėje atsisveikino su šia ašarų pakalne. Tėvui šis įvykis buvo skaudžiausias. Paskutinė jo paguoda, paskutinis džiaugsmas gulėjo karšte, baltuose rubuose, sunertomis ant krutinės pageltusiomis rankomis.

Ties bažnyčios šventorium, kai atvežė karstą, prie mirusiosios kojų atsirado jos motina. Puolė prie sustingusio dukters kuno, paslėpė akis baltuose lavono rubuose, ir savo ašaromis ir verksmu, norėjo atgaivinti mirusiąją... Norėjo pakelti iš karsto ir glausti prie motiniškos krutinės, bet veltui ašaros ir verksmas, vėlu jau mylėsavas kudikis.

Jonas stovėjo ties lavono kojomis ir žiurėjo su drebančia širdimi į tą liudną, liudną reginį...

Kai grįžo iš kapinių, pakasę mirusiąją, senieji žmonės ėmė kalbėti.

— Reikia sutaikinti Joną su Brone; klausyk, susied, pakalbėkim apie tai jam...

Neilgai reikėjo laukti. Dukters mirtis viename ir antrame atgaivino išblesusias meilės anglis. Įžiebė atnaujinančias meilės žiežirbas ir atnaujintas dviejų sielų susijungimas laimingam gyvenimui.

Kaip iš Jono ir Bronės akių išsiliejo sraunus ašarų upeliai, kai lupos palytėjo lupas, jau dvi, vėl blaivios, baltos sielos gyveno džiaugsmo gyvenimu, viską palikę užuomaršoje, tik gėdulingai minėdami dukters Onelės mirtį.

(Galas)

Šiauliai. 1924. II. 20 d.


# Lietuvon ir Atgal per SANDAROS AGENTURA

Jeigu manai važiuoti Lietuvon aplankyti gimines ar su biznio reikalais, klausk informacijų **Sandaros Agenturoj**

Patarnavimą **Sandaros Agentura** suteikia visiems keliaujantiems Lietuvon, taipgi ir į kitas šalis.

**PIRK LAIVAKORTĘ IR SIŲSK PINIGUS PER SANDAROS AGENTURĄ.**

Sandaros agentura siunčia pinigus Lietuvon ir į kitas šalis. Parduoda laivakortes ant visų linijų. Kelionei parupina visu s dokumentus.

**SANDARA**

**327 E STREET, SO. BOSTON, MASS.**

# MOTERŲ SKYRIUS

Simas Bėdutė.

**SAULEI NUŠVITUS.**

Iš po tamsių debesėlių
Išsirito saulutėlė
Ir sušvito sublizgėjo
Aukso spindulėliais.

Mirga pievų puikios gėlės;
Viturys dangun pas'kėlęs
Sveikin dangų ir saulutę,
Plasnoja sparneliais.

Piemenėlių skamba dainos. —
Ošia miškas, aidas mainos
Oi kaip gera, oi kaip linksma
Kaimienę ganyti.

Jaunas tėvo sunužėlis,
Pasikinkęs juodberėlius,
Varo vagą gilią, plačią,
Dirba sau duonytę.

O skaisti močios dukrelė
Laisto žaliąją rutelę
Ir dainuoja skambią dainą —
Bernužėlio laukia.

Kiek tai džiaugsmo, kiek linksmybės,
Kiek yra gamtoj grožybės,
Kai per dangų mėlynąjį
Saulutėlė plaukia.

Teneniai. 1925. VIII. 20.

---

Simas Bėdutė.

**O. D.**

Stiprėki skausme, buki galingas!
Lai griaužia man širdį nuodai,
Jei meilė manoji nėra šventa.
O tau, mergužėle, atleidžiu tikrai,
Nors kančią sukurei, bet tu nekalta.
Stiprėki skausme ir buki audringas!
Kovojant su tavim, neatšips man jausmai,
Nors tavo krutinė kaip ledas šalta.

Mariampolė. 1924 VIII. 17.

# Kaip sutvarkyti butas.

Ne visi žmonės gyvena savo atskiruose higieniškuose, patogiuose butuose. Daugumai tenka atrasti sau butus sulig savo išgalės arba pasitenkinti tokiu butu, kokiame gyventi juos pačios gyvenimo sąlygos priverčia. Vienok praleisdam didelę savo gyvenimo dalį savo kambaryje, kuriame vieta gimdymui bei auklėjimui vaikų ir vieta visiems šeimos nariams pasilsėti. Vienu žodžiu, jame praeina visas šeimynos gyvenimas su jos vargais bei linksmybėmis), žinoma, rinkdamiesi sau butų arba taisydamiesi jį, mes turime labai rimtai ir atidžiai apžiurėti ir apgalvoti, ar jis mumis visapusiai atatinka ir ar atatinka higienos reikalavimam ir patogumam.

Patartina, žinoma, jei galima, vengti buto arti lapų, dirbtuvių ir siaurose bei tamsiose gatvėse ar šiaip nepatogiose vietose. Aišku, epidemijos, choleros, tifo, skarlatinos ir kitų ligų metu, liga pirmiausia įsigyvena kur daug žmonių gyvena, nešvariuose, drėgnuose su bloga ventiliacija butuose, negaunančiuose užtektinai šviesos ir iš čia labai greit pereina į kitus to kvartalo butus.

Arti dirbtuvių oras neišvengiamai genda ir nuolat užsiteršia dumais, kurie neigiamai veikia į žmogaus plaučius.

Nomuojant butus, patartina vengti naujų muriniuose namuose esančių butų, nes toki kambariai dažnai buna drėgni.

Užimant butą, reikia kreipti domę ir į kiemo ir laiptų švarumą. Be toreikia daboti, kad langai nebutų į sąšlavyną.

Pirm sutarties reikia gerai apžiurėti butas: ar gerai kurenasi pečiai, ar sveikos įvairios jų dalys, ar langai, durų užraktai, kabliukai, vandentraukis ar šulinys ir kiti įtaisymai geri.

Gera pirm, negu įsikraustyti į butą, jis atremontuoti: sienas išklijuoti naujomis popieromis, kai kurios dalys perdažyti, nes, viena, yra nemalonu įsikraustyti į nešvarų butą, antra, gal jame buvo ligonių.

Kad klijuojant sienas neužsikrėsti, reikia senąsias popieras nuplėšus, sudeginti, o ne klijuoti ant jų naujas. Norint panaikinti blakes, į klijus, kuriais bus klijuojamos popieros, reikia įdėti uostamojo tabako, pačias gi sienas išmoruoti kalkėmis.

Sienoms popieras pirkdami, vengkite visai pigių, žalios spalvos ir šviesiai ružavų popierų, nes jose yra daug kenksmingų sveikatai dalių. Tai galima išmėgyti deginant: sudeginus gabalėlį popieros, jeigu bus panašus į česnakų kvapas, tokių popierių nepirkit. Geriausia išrinkti maždaug pilkas arba mėlynas su baltomis spalvas, tuomet kambariai daug jaukesni, nes palaiko šviesą.

Reikia butą išrinkti ankštą, sausą ir šviesų. Buto sausumas pareina nuo to, ant kokios žemės tasai namas pastatytas, todel reikia vengti žemumų.

Drėgni butai buna dažniausiai ir tamsus. Ne kas kita, kaip drėgnumas ir tamsumas priveisia mikroorganizmų, kurie dažnai buna daugelio užkrečiamųjų ligų priežastimi. Drėgname bute visada jausime šalt ir šiaip drėgnumą. Išviršiniai drėgnumo ženklai toki: pelėsiai, (daugiausia kambario šiaurės ir vakarų kampuose juodi plėmai ant popierų arba ant dažų ir popieros atšokusios nuo sienų. Jeigu ir paviršutinių drėgnumo ženklų nėra, bet jis bute jaučiamas, tuomet, įsitikinimui, paimkite kiek nors kalkių, pav. pusę kilogramo ir įdėkite į kokį nors indą. Praslinkus vienai paai, tas kalkes pasverkite. Jeigu svorio padidės nors vienu gramu, reiškia, kad bute yra drėgnumo.

Jei tenka gyventi drėgname bute, šeimininkė privalo stengtis jį išdžiovinti. Tam tikslui reikia dažniau kurenti pečius. Kurenant atidaryt pečiaus dureles ir kambario langus ir, kiek galima ilgiau neuždaryti kamino. Jeigu namus apšildo ne pečius, bet yra centralinis šildymas, (tada reikia vaistinėj nupirkti kalkių (kali phosphoricum), įpilti vieną pusantro kg. į kokį nors indą ir pastatyti šlapiausiame kambario kampe. Kada kalkės vandenyje galutinai išsileis, vanduo reikia išlieti ir įdėti naujų kalkių. Taip reikia daryti tol, kol siena išdžius. Vasarą drėgna butą reikia galimai daugiau vėdinti, atidarinėjant langus, duris, praleidžiant orą pro visus kambarius.

Turėdama omeny tą pavojų sveikatai, gera šeimininkė niekad neprivalo daiesiti tos kiauraputės nei vasarą, nei žiemą; jeigu jai yra priversta, kaip pav., šiuo atvėju, arba esant daug gasų ar išmazgojus grindis nuplovus langus, duris, — tada, nėsant niekam kambary, galima tą orą praleisti, arba tada, kada visa šeimyna sueina į vieną atskirą kambarį, kur juos vėjas nepasiekia. Čia dar galima pasakyti, kad tokios kiauraputės yra pavojingos ne tik žmogui, gyvuliams ar paukščiams, bet ir augalams, net mediniams baldams ir kitiems daiktams.

Butas turi buti šviesus. Saulės šviesa gyvenimui reikalinga— taip pat, kaip ir oras. Augalai, nepasiekią saulės šviesos, —nuvysta ir miršta. Žmogus, turįs gyventi tame tamsume, nustoja sveikatos, o kudikis, išaugintas tamsiame, be saulės šviesos kambaryje, bus išbalęs ir nesveikas. Kiekvienas gyvas sutvėrimas džiaugiasi saule; nuo jos viskas atgyja ir grožėja: neturtingiausias butas atrodo linksmas ir jaukus, jeigu jį saulė apšviečia. Saulės apšviestame bute, gyvenimas sveikesnis ir linksmesnis, gyvenančių jame žmonių upas geresnis, drauge su saule, šeimynoje daugiau pasitenkinimo bei laimės.

Visas buto apstatymas bei sutvarkymas pareina nuo jo šeimininkės, ir, žinoma, dalinai iš išgalės. Puikumas pasiekiamas kiekvienam neturtingiausiam žmogui — tai švarumas ir tyras oras gyvenamajame kambaryje. Kartą jau įėjęs į madą švarumas, nereikalauja daug darbo ir ilgo laiko — tinkamai prižiurint, švara pati savaime pasilaiko.

Ir taip, saulė gyvenimo, džiaugsmo ir sveikatos šaltinis. Saulė užmuša visus migroorganizmus, kurie gali buti tiktai tamsumoje. Štai del ko reikia išrinkti tokį butą, kurio langai butų į pietryčius, kad saulė šviestų didesnę dienos dalį į juos. Kaip žmogaus gyvenimui yra reikalinga saulės šviesa, taip lygiai yra reikalingas ir švarus, grynas oras.

Suaugusiam žmogui kiekvieną valandą reikalinga 50-60 kubinių litrų (1 litras — 4 stiklinės) gryno oro kvėpavimui: iš to seka, kad visuomet reikia rupintis, jog gyvenamojoj vietoj visada butų užtektinai gryno oro. Taip pat žinoma, kad oras bute atsinaujina pro durų bei langų plyšius ir pro sienų skylutes; dar geriau išsivėdina, atidarius langus ar duris.

Vienok kambariui, kuriame ilgą laiką yra daug žmonių, tokio oro pravėdinimo neužtenka. Tokiame kambaryje reikia taisyti ventiliatorius, t. y. tam tikras pravėdinimui kambario įtaisymas, kuris greit ir gerai orą švalo.

Ventiliatoriai padaryti taip, kad iš kambario ištraukia blogą orą, o iš lauko į kambarį prieina tyro gero kvėpavimui oro.

Pagyvenęs blogame ore žmogus gali apsirgti džiova; epidemijos, tifas, raupai, cholera, daugiausia ištinka gyvenančius mažuose butuose ir kurie nesinai tingėdami, o dažnai ir nežistengia juos pravėdinti —daž nodami paprasčiausių higienos taisyklių.

Žmogus per vieną valandą sugadina 14 kubinių litrų oro. Tame ore lieka mažiau degonies, kurį žmogus įkvėpuoja, o daugiau angliarukščio ir vandens garų, kuriuos jis iškvėpuoja; apart to, žmogui kenksmingumai išeina pro jo odą drauge su prakaitu. Štai del ko kambaryje, kuriame buvo daug žmonių, buna blogas oras. Del stokos grynò oro ima galvą sopėti ir darosi bloga. Labai smarkiai oras genda ir rukant. Tabako dumai savyje turi nuodus, vadinamus nikotinas. Jis labai blogai veikia į širdį ir smagenis. Kiekviena šeimininkė, kuri rupinasi šeimynos sveikata, turi, kiek galėdama, dažniau pravėdinti kambarius, ypač dirbamuosius (kabinetą), miegamuosius, valgomuosius ir virtuvę, nes juose šeimyna daugiausiai laiko praleidžia.

Be rupinimosi turėti gryną orą, kiekviena šeimininkė privalo rupintis panaikinti dulkes, kurios drauge su oru patenka į butą. Visi esantieji daiktai, apie mus, taip pat tie, kuriuos mes nešiojame, nuolatos nuo jų atskirdinėja paprastomis akimis nemotomos dalelės. Jos lekioja ore i vėliau nusėda, iš ko susidaro net storas sluogsnis dulkių. Tokiu budu ore lakioja ir žemės dalelės ir dažų nuo sienų, lubų ir sieninių popierių ir nuo rubų, musų odos, plaukų ir dumų iš kaminų, įvairių, kartais ir labai užkrėčiamų ligų, mikrobų bei bakterijų.

Kreipkite domėsį į pro langinę patekusį į tamsų kambarį saulės spindulį — kokią masę dulkių jis apšviečia ore! Miestuose priskaitoma iki 30.000 dulkelių viename kubiniame oro centimetre. Kaimuose oras grynesnis, o dar grynesnis, beveik be dulkių, tai jusų pakrantėse ir aukštuose kalnuose. Štai del ko pataisymui sveikatos vasarai iš didelių miestų žmonės važinėja į vasarnamius, kurortus ir kitas panašias sveikatai pataisyti vietas.

Jeigu dulkės savyje neturėtų ligų mikrobų, tada jos butų beveik nekenksmingos. Tie mikrobai yra labai gajus; jie labai greitai išsiplatina. Ligonio išspiautas džiovos mikrobas (tuberkulioza), gyvena mėnesiais, metus. Išdžiuvus spiaudalui, viskas su dulkėmis ant kojų, ant rubų, atnešiojama į kambarį, o nuo jų nukrinta ant kilimų ant baldų, prilimpa prie sienų ir kitur, trumpiau, — išsisklaisto visame kambaryje. Paskui, drauge su oru, jie patenka į plaučius. Jeigu organizmas silpnas, yra kuo nors perdaug nuvargintas, pav., nedavalgius, persidirbus, nemigus ir tt., mikrobai labai greit prasiplatina ir žmogus suserga džiova.

Jau žinome, kad šeimininkė turi rupintis panaikinti dulkes, o svarbiausia drauge su dulkėmis mikrobus, patekusius į kambarius.

Labiausiai mikrobus naikina saulė. Apie gerą saulės veikimą jau aukščiau kalbėjome. Jokiu budu neliestina partjeros, kilimai ir kit. dulkinti, taip pat rubai valyti kambaryje — juos rekia išnešti ant laiptų, o dar geriau į kiemą. Jeigu gi tenka valyti kambaryje, tada butinai reikia atidaryti langą. Pirm, negu mazgot grindis ar valyti kilimus, gera apibarstyti juos naudotomis, drėgnomis arbatžolėmis, arba drėgnomis medžio druožlėmis (piuvenomis, pelavinomis); šepetį arba šluotą reikia apvynioti drėgnu skuduru, Nepatartina vartoti plunksninių šluotelių, kurios tik nukelia dulkes ir jas išnešioja.

Visus valgomuosius daiktus ir likusius nuo valgio duoną, vandenį, pieną sudėti į indaujas ar į tam tikrą kambarį ir kad dulkės neprieitų gerai uždangstyti. Tą dulkių dalį, kurią matom, suprantamai, galime pašalinti apšluostydami ir apmazgodami daiktus. Tačiau visiškai dulkes pašalinti negalime. Tuo budu pisiliesdami prie kiekvieno daikto rankomis, susiteršiame, nors mums rodos, kad daiktas ir švarus yra, o paskui valgydami dulkes su duona ir kitais rankomis paimtais valgomaisiais daiktais, suvalgome; iš to aišku, kad visada prieš valgysiant, reikia butinai mazgoti rankas. Dar patarimas, turintis omeny tą patį tikslą — apsisaugoti nuo dulkėmis užsikrėtimo: butinai reikia save ir vaikus pripratinti kvėpuoti ne burna, bet nosimi. Jeigu kudikis kvėpuoja burną, tą kliuti pašalinti —reikia kreiptis į gydytoją.

Ligomis užkrečia taip pat žiurkės, pelės tarakonai, musės ir kiti gyvunai.

Lietuviškai parašė

**Jonas Valaitis.**

---

**"SANDARA" DARBININKŲ LAIKRAŠTIS**

**SANDARA ŠVIEČIA DARBININKUS IR GINA JŲ REIKALUS. LIETUVI DARBININKE, SKAITYK "SANDARĄ"**

# Klausimai ir atsakymai.

Vienas "Sandaros" skaitytojas Lietuvoje esąs labai susidomėjęs p. Kazio Plungės kadaise tilpusiais straipsniais "Sandaroje" ir jisai prie savo ilgo laiško paduoda sekančius klausimus:

1. Iš kokios šeimynos ar tautos paėjo pirmieji musų tėvai, Adomas ir Jieva, kuriedu gyveno rojuje?

2. Ar tikrai Jezus Kristus su kunu nužengė į dangų? Jeigu ne, tai kur yra Jezaus Kristaus kunas? Kadangi visų garsių vyrų kunai yra žinomi kur jie yra, o J. K. nieks neparodo , kur jisai yra, apart šventraščio.

1. Ats. "Pirmieji musų tėvai" Adomas ir Ieva negalėjo paeiti nė iš kokios šeimynos bei tautos, kadangi jie buvo pirmieji. Taip reikia suprasti protaujant biblijos padavimu. Tačiau apsišvietę žmonės ką kita mums nurodo. "Pirmieji tėvai" yra paėję iš Indijos, taigi jie turbut buvo indai. Bet Adomas ir Ieva yra tik pasakos žmonės. Tikrinybėje jiedu visai negyveno. Sakoma, "jie paėjo iš Indijos" todėl, kad Indėnų "biblija" Veda yra seniausia knyga visam pasaulyje; ji yra daug senesnė už žydų, arba krikščionių ("musų") bibliją. O Vedoje tas pats pasakojama apie "Adomą ir Ievą', "pirmuosius žmones", kas ir "musų" dai bus pasivogę "Adomą ir Ievą", iš indėnų ir paskui atidavę juodu krikščionims. Indėnų Vedoje "pirmieji tėvai" vadinami "Adimo ir Iva".

2. Ats. Kas tiki biblijai, tai žino, kad "tikrai Jezas Kristus nužengė į dangų su kunu" ir todėl jo kuno negali buti ant žemės. Bet mokslininkai labai abejoja, ar Jezus Kristus yra gyvenęs ant žemės. Jie man, kad ir jis yra pasakos žmogus, lygiai kaip Adomas ir Ieva. Todėl ir jo kuno negali buti ant žemės.

Aukščiau minėtoj Vedoj kalbama ir apie tokį žmogų, kaip Jezus Kristus. Indėnų "atpirkėjas" vadinamas Chrisna Jeseus. Apie Chrishna Jezėjų pasakojama taip pat, kaip ir apie Jezų Kristų. Ir Indėnų "atpirkėjas" gimė "iš nekato prasidėjimo", mokino žmones, buvo nukryžiavotas, prisikėlė iš numirusių ir nužengė į dangų su kunu. Chrishna Jeseus gyvenęs 12 šimtmečių pirmiau Jezaus Kristaus. Todėl galimas daiktas, kad ir tą žmogų žydų poetai pasakininkai-rašytojai bus pasivogę iš Indijos. Be to reikia pastebėti faktą, kad pasaulyje yra šešiolika į Jezų Kristų panašių "atpirkėjų', kurie gyvenę vieni pirmiau Jezaus Kristaus, kiti — paskiau. Ir jų visų gyvenimo istorija yra maž-daug tokia pat, kaip Jezaus Kristaus. Jie visi buvo nukryžiavoti, visi kėlėsi iš numirusių, visi nužengė su dušia ir kunu į dangų. Štai tų vyrų vardai: Chrishna Jeseus, iš Indijos; Thulis, iš Egipto; Mithra, iš Persijos; Crite, iš Chaldėjos; Thammuz, iš Syrijos; Indra, iš Tibeto; Bali, iš Orisijos; Iao, iš Nepaulo; Budha Sakia (Gautama), iš Indijos; Alcestos (moteris), iš Euripido; Atys, iš Frygijos; Wittobia, iš Telingonesių; Promotėjus, iš Graikijos; Quirinus; ir Jezus Kristus, iš Nazareto.

Beje, dar reikia pastebėti ir tas faktas, kad Nazareto kaimelio, kuriame, sakoma, esąs gimęs Jezus Kristus, tuo laiku dar nebuvo. Nazareto sodžius pasistatė vėliau, negu Kristus gyveno. Prie to dar tenka ir tas pastebėti, kad Romėnų, Graikų bei žydų istorikai, gyvenę apie tą laiką, kada, sakoma, Jezus Kristus gyvenęs neturi nė žodžio parašę apie Jezų Kristų.

O ant galo, vertus kitaip, jei Jezus Kristus ir tikrai gyveno ant žemės, tai jis buvo savo laiko politinis auka ir kaipo toksai žuvo nuo savo karaliaus rankos. Kadangi jis buvo revoliucijonierius, kėlė žmones prieš tuomet esamą valdžią bei tvarką, tai karaliaus įsakymu jis buvo nukryžiavotas, kas tuomet buvo madoje, ir pakastas žemėje. Todėl jo kunas supuvo žemėje, lygiai kaip ir kitų politinių praskaltėlių. Šiandie tokie prasikaltėliai yra sušaudomi ir kartais pakasami kur nežinomoje vietoje. Tas dabar praktikuojama ypač Rusijoje.


**SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ**

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA, KURIOS TURTAS ARTI $1,000,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui $375,122.80 mirtinių

Pašalpos išmokėta $413,550.15

SLA.kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

**Pomirtinės skyriai — $150,300, 600 ir 1,000.**

**Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę**

Platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30TH STREET, NEW YORK, N. Y.

KAS TAI YRA —

**"ŽMONIJOS ISTORIJA"**

Tai yra puikiausia paveiks luota, 500 suvirš puslapių knyga pradedanti apsakyti ž monijos gyvenimą ant žemės su pradžia jos vystymosi iš žemesnių gyvunų apsako plačiai tą. šiose dienose svarbų klausimą, Evoliuciją.

**Leidžia "Dirva" — kas iškalno užsiprenumeruos gaus už $2.00 (ir 25c. už persiuntimą.)**

**DIDŽIAUSIAS VEIKALAS UŽ TOKIUS PINIGUS!**

——Prenumeratorių vardai tilps toje knygoje.——

(Reikalaukit cirkuliorio dykai, paaiškinančio apie knygą)

**"GALIUNAS"**

Drama iš Lietuvių pasakiškų kovų su žmogėdžiais senovės laikuose. Irgi leidžiama prenumeratos keliu, kaina dabar tik 25c. Po išspausdinimo bus 50c. ar 75c.

"DIRVOS" KNYGYNAS

3352 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, O.

**"VIENYBĖ"**

**LIAUDIES UNIVERSITETAS.**

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kulturinė vertė atstoja pagarsėjusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybės" kulturos turtas didėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

# Vietos žinios.

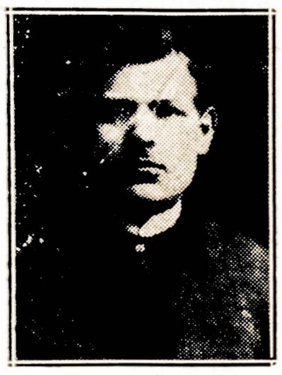

**Magikas J. Čekanavičius.**

Pereitą savaitę Bostone lankėsi vienintėlis ir žymiausis lietuvis magikas asmenyje J. Čekanavičiaus, kuris pora metų atgal atvažiavo iš Lietuvos, jis taipgi apsilankė "Sandaroj" Labai malonus žmogus, tuo labiau buvo malonu su juom susipažinti kaipo žymiu magiku, kuris yra plačiai žinomas Vokietijoj ir Lietuvoj. Amerikoj p. J. Čekanavičius, taipgi yra jau žymiai pagarsėjęs lietuvių tarpe ir amerikonų. Ateity p. Čekanavičius žada Bostono lietuviams parodyti daugelį visokių magiškų paslaptybių. Čekanavičiaus gabumai magijoje yra nepaprasti, be galo žingeidus. Akyvaizdoje publikos, magikas Čekanavičius nematomu budu išaugina žydinčių gėlių bukietą, paleidžia ore skrajoti paukščius, padaro stebėtinus judėjimus negyvų medegų, įspėja žmogaus mintį ir tt.

Bostono lietuviai, be abejo, trumpoje ateityje turės progą pamatyti tuos visus stebuklus savo tautiečio, kuris, kaip amerikonų spauda sako, yra vienas iš žymiųjų magikų kada nors buvusių iš Europos. Čekanavičius paviešėjęs Bostone grįžta į New Yorką, bet nepoilgo žada apsilankyti Bostone ir per keletą vakarų duoti gerą show (parodą) savo magiškame programe. Vietos ir apielinkės lietuviai tėmykite pranešimus apie p. Čekanavičiaus sugrįžimą į Bostoną ir busimą programą. Nežnia, kap greitai jis sugrįž, bet tikisi, jog galės tai padaryti spalio mėnesy.

### GABIJOS IŠVAŽIAVIMAS LABAI GERAI PAVYKO.

Pereitą nedėldienį Aleko ukėje, Norwood'e, įvyko Dramos ir Muzikos draugijos Gabijos piknikas ir labai gerai nusiseke.

Apie 10 val. ryte nuo Sandaros svetainės gabijiečiai, dideliu ir gražiu autobusu išvažiavo į pikniką. Piknike, pastebėtinai, visur buvo daug gyvumo. Paprastai, jaunimas važiuoja į piknikus, kad turėti gerus laikus, bet šiame piknike geras laikas buvo, — tai darbas. Šis piknikas, kiek teko girdėt, buvo užmanytas Gabijos mergaičių ir todėl jos čia nepasigailėjo savo triuso. Iš gabijiečių daugiausia pasidarbavo seserys Čižiutės, Norbutaitė, Kasparaitė, Gendroliutė ir visa eilė kitų Taipgi turiu pastebėt, kad jon atėjo į pagelbą, seserys Miliauskiutės ir Zosė Savulioniutė, iš Newton Upper Falls, Mass., kurios buvo atvykę su tikslu, praleist linksmai laiką.

Apie penktą val. gabijiečiai, vadovaujant p. Apšiegai ir p. Aleknai, sudainavo keletą gražių dainelių. Po dainų sekė visa eilė įvairių žaislų iki vėlyvam vakarui. Žmonių buvo prisirinkę skaitlingai ir visi linksmai laiką praleidę išsiskirstė.

Gabijietės patyrę, kad jųjų darbų vaisiai pažymėtinai dideli, apgailėstauja, kad vasara jau baigiasi. Taipgi teko patirt, kad jos planuoja ką tokio; tik jau ne lauke, bet svetainėj... Labai puiku.

**Matukas.**

### SO. BOSTONO BIZNIERIAI.

Vietos lietuviai biznieriai sekmingai žengia pirmyn visuose bizniuose, nes kiekvienas naujas biznierius dar nėra subankrutinęs. Tiesa, lietuviai mažai saviškius atjaučia, tankiai matyt lietuvius pas svetimtaučius, kas žinoma, nedaro garbės nei vienam tokems lietuviams, kurie neremia saviškių. Lietuviai, privalome remti savousius, kaip mes remsime savo biznierius, jie rems musų visuomeninį vekimą ir reikale esant, parems pinigiškai.

**Bizniui prijaučiantis.**

### RENGIAMA MILŽINIŠKOS PRAKALBOS.

**Kalbės geriausieji kalbėtojai. Dalyvaus orchestra.**

Klerikalų sauvališkas, nekulturingas viešpatavimas Lietuvoje daėjo iki paskutinio laipsnio. Nebeleidžiama pažangiesiems laikyti prakalbų; "Lietuvos žinios" ir kiti pažangųs laikraščiai konfskuojami bei cenzuruojami ."Lietuvos Žinių" 187 num. pasiekė Ameriką su puse pirmo puslapio tuščio, vadinasi čia cenzura "pasidarbavo". "Tėvynė" nebeįsileidžiama Lietuvon. Ir daugybė visokių kitų nekulturingų darbų daroma Lietuvoje krikščionių-demokratų, kurie turi savo rankose pasitvėrę valdžią.

Mes, Amerikos lietuviai, kurie esame aukavę stambių aukų Lietuvos atstatymui; jos laisvės iškovojimui; mes, kurie mylime laisvę, dorą ir teisybę, negalime tylėti, matydami klerikalų pragaištingus darbus musų kraštui. Mes privalome tarti savo žodį; mes privalome protestuoti prieš krikščionių-demokratų smurtus ir tt.

Tuo tikslu rengiamas masinis mitingas So. Bostone. J rengia aštuonios draugijos bei kuopos, butent, ALTS. 7 kp., SLA. 43 kp., LSS. 60 kp., TMD. 81 kp., DLK. Vytauto draugija, šv. Kazimiero lietuvių susivienijimo draugija, Lietuvių Ukėsų kliubas, Lietuvių Balso draugija.

Masinis mitingas įvyks rugsėjo 27 d., kaip 7:30 val., vak., Lietuvių svetainėje, prie E ir Silver gat. Kalbės: Adv. F. J. Bagočius, "Sandaros" redaktorius A. A. Tulys, "Keleivio" redaktorius S. Michelsonas, "Sandaros" iždininkas A. Ivas ir Politinio Iždo sekretorius K. J. Paulauskas.

Visi So. Bostono ir apielinkės lietuviai pasistengkite dalyvauti šiame svarbiame ir nepaprastame masiniame mitinge ir savo dalyvumu prisidėti atremti klerikalų reakciją Lietuvoje.

**Rengėjai.**

### VETERANŲ BENO REIKALE

Amerikos Lietuvių Pasaulinio Karo Veteranų susirinkime, įvykusiame 10 d. rugsėjo, 1925, Lietuvių Svetainėj, So. Boston, Mass. tapo nutarta suorganizuoti vietinės ALPKV. kuopos beną. Pageidaujama, kad visi vietiniai lietuviai muzikantai tuojau susidomėtų šiuo reikalu ir užsiregistroutų žemiau paduotu antrašu. Bus priimami ir tie, kurie nemoka muzikos, bet turi norą išmokti. Iš beno nauda bus didelė visais atžvilgiais.

**R. Sidney,** orgenizat.
327 E St., So. Boston, Mass.

### SVEČIAI.

Antanas Maliauskas, iš Rumford, Me., lankėsi "Sandaroje".

### NAUJA SIUVAMŲ MAŠINŲ KRAUTUVĖ.

Šiomis denomis, tapo atidaryta nauja siuvamų mašinų krautuvė, kurioje randasi visokių išdirbimų siuvamos mašinos. Seniaus tokios krautuvės nebuvo visame So. Bostone, kas darė nepatogumų moterims nusipirkime tokias mašinas per agentus, kurie kartais labai augštų kainų reikalavo. Dabar jau kas kita: moterys galės pigiau nusipirkti geras siuvamas mašinas ir gaus dykai instrukcijas kaip ant jų dirbti. Reiškia, So. Bostono Broadway kas kart darosi didesniu biznio centur. Nauja siuvamų mašinų krautuvė randasi netoli Dorchester St. ant Broadway po num. 470, prie Federal Bank.

### KALBA APIE DŽIOVĄ

Rugsėjo 23 d. prie Broadway ir E Steet, prie šidlausko aptiekos, kalbės vietinis gydytojas Dr. J. C. SEYMOUR, (Landžius) apie džiovos ligas. Šias prakalbas arba paskaitas rengia Boston Tubercolosis Association. Lietuvs gydytojas specialiai savo kalboje pateiks labai svarbių žinių apie džiovą. Vietos lietuviai turės progą suspažinti su šų kalbamų ligų ypatybėmis.

**Reporteris.**

### BABRAVIČIUS ATVAŽIUOJA

Pasaulinis dainininkas J. Babravičius atvažiuoja į Bostoną dainuoti. Jis dainuos spalio 4 d., Symphony Hall, Bostone.

### PASIŽADĖJO BENDRADARBIAUTI.

"Sandarai" pasižadėjo bendradarbiauti arba rašyti apie sveiktą Dr. J. C. Seymour, vietos gydytojas, kuris seniaus gana plačiai rašė "Lietuvių Balse" ir kituose laikraščiuose. Yra malonu girdėti, kad musų profesionalai prisideda prie tokių darbų.

Pereitais metais Dr. Pašakarnis davė keletą paskaitų apie akių ligas ir kaip ligų apsisaugoti. Paskaitos labai patiko žmonėms ir, be abejo, šį rudenį bus daugiau paskaitų. Butų pageidaujama, kad musų profesionalai iš savo profesijų rašytų į lietuvių laikraščius.

**Reporteris.**

### SUSIRINKIMAS.

ALT. Sandaros 7 kp. susirinkmas įvyks pėtnyčioj, rugs.—Sept. 18 d., "Sandaros" svet. Visi nariai malonėkite pributi, nes yra daug svarbių tarimų. Pradžia kaip 8 val. vak.

**Valdyba.**

### APSIVEDĖ.

Pranas Keisleris apsivedė su Jedvyga Kermelevičiute iš Chelsea. Petras Kudžma apsivedė su Veronika Megiaučiute; abu iš So. Bostono. Jaunoms porelėms linkim ilgų metų ir laimingo gyvenimo.

### LIETUVOS ŽINIOS.

**Geležinkelių pajamos.** Liepos turėjo 2.660.000 litų pajamų, iš jų 2.430.000 lt. — platieji ir 230.000 lt. siaurieji.

**Žuvininkystė tobulinama.** Žuvininkystės ukiui tobulinti žemės ukio ministerija netrukus išleis knygą "Žuvininkystės pagrindai". Knyga bus iliustruota ir joj daugiausia bus nagrinėjamas dirbtinas kudrose žuvų auginimas.

**Šelps nukentėjusius nuo karo.** Netrukus į Lietuvą atvyksta amerikietis Karolis Tuelbrandtas išaiškinti padėtį del teikimo pašalpų pasauliniam karo nukentėjusiems Lietuvos beturčiams.

**Atvažiavo musų atstovai užsieny.** Ryšy su vykstančiais ženevoj Tautų Sąjungos rudens posėdšiais atvyko į Kauną pasitarti musų nepaprasti pasiuntiniai Anglijoj, Prancuzijoj, Vokietijoj ir Tautų Sąjungoj. Rudenį, kaip žinoma, Tautu Sąjungoj vėl bus iškeltas mažumų klausimas Lietuvoj.

**Naujas Klaipėdos muitinės viršininkas.** Vieton paskirto prekybos departamento direktorium p. Norkaičio Klaipėdos muitinės viršininku paskirtas Dskyriaus vedėjas inž. Mackevičius.

**Lietuvos prekyba su užsieniu.** Liepos mėn. musų išvežimas siekė 19 milijonų litų, o įvežimas — 22,800.000 lt. Per pirmus septynis mėnesius bendra musų prekybos apyvarta buvo lygi 279.600.000 litų, iš jų eksportui tenka 131.200.000 litų ir importui — 148.400.000 litų. Palyginus su praeitų metų septynių mėnesių prekybos apyvarta, šiemet ji padidėjo 8.200.000 lt.

### PAJIEŠKOJIMAS.

Paieškau tėvelio Mateušo Daraškevičiaus. Prieš karą jis gyveno, rodos, Asleton, Pa. Taipgi paieškau sesers, po vyru Onos Kunickienės. Mano tėvelis dirbo anglių kasyklose ir buvo apsidraudes. Jis pats ar kas apie jį žino, prašau man pranešti šiuo adresu: Lietuva, Lietuvos Bankas, Pasvalio Skyrius, Pasvalyje, Marijonai Daraškevičaitei.


**NEGARSINAMAS BIZNIS NEDUODA PELNO GARSINKITĖS "SANDAROJ"**

**Real Estate**

**V. P Yankus**

SANDAROS REAL ESTATE VEDĖJAS

KELETAS GERŲ PIRKIMŲ

**City Point.** 3 šeimynų 11 kambarių atskiras namas su dideliu yardu, piazais, gesais ir toiletais, randos į mėnesį gauna $58.00. Prekė $5,300, inešt $2,000.

**Dorchester.** 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, atdaras plumingas; šilumos, priešaky ir užpakaly piazai, vieta del garadžių, prekė 12,500; įnešimas $3.000.

**Cambridge.** 3 šeimynų 15 kambarių namas su visais įtaisymais, šilumos, elektros šviesa, priešakin ir užpakalin piazai, vieta del garadžių, prekė tik 12,000; įnešt 3,000; randų $129.00 į mėnes.

**Jamaica Plain.** 6 šeimynų namas po 5 kambarius su visais įtaisymais elektros šviesa, "steam" šiluma (prie pat Franklin Park) naujas namas, randų įeina $288.00 į mėnesį, prekė $27,500; įnešti $6,000.

SANDARA REAL ESTATE
327 E Street South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

**GERI PIRKINIAI.**

Prie COLUMBIA ROAD puikus 3 šeimynų, 13 kambarių namas su maudynėmis, pečiais, šiluma ir tt. didelis daržas ir geriausia apylinkė; gali pirkti už $10,000.

VĖLIAUSIOS MADOS — 4 šeimynų namas po 5 ir 7 kambarius, kuriame visi improvementai, 4 garo (steam) šildomi pečiai, elektras ir beveik pusė akro žemės augštos klesos apylinkėj; rendų $2400 į metus, prekė $19,500, $4000 įnešti ir lengvos išlygos.

LITHUANIAN AGENCY
361 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

112 — ŠIMTAS DVYLIKA — 112 naujų stubų po 5-6, 6 ir 7 kambarius ir Sun Parlors, su visais šios mados įtaisymais. Taipgi vieta ir garadžiui, puikioj ir parankioj vietoj Dorchestery. Kaina tik $12,500 už vieną ir įnešti $3,000.

A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, S. Boston, Mass.
Tel. S. B. 2340.

**Bronis Kontrim**

CONSTABLE, REAL ESTATE, ir Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas
361 W. BROADWAY
Tel. So. Boston 0605
120 MARINE ROAD
Tel. So. Boston 2483-W
SO. BOSTON, MASS.

**Parsiduoda Bottling Shop**

Mieste, turinčiame 115,000 gyventojų. Naujausios mados tonikų išdirbimo šapa įrengta su visomis smulkmenomis. Prie to 4 trokai. Savininkas pasitraukia iš biznio. Parsiduoda pigiai. Rašykit Box 229,care of "SANDARA", 327 E St., So. Boston, Mass.

GERIAUSIOS
**Siuvamos Mašinos**

PASIULYMAS SO. BOSTONO LIETUVĖMS MOTERIMS.
NAUJOS, MAŽAI VARTOTOS IR ANTROS RANKOS SIUVAMOS MAŠINOS

Mes užlaikome visas plačiai žinomas geriausias siuvamas mašinas visokios išdirbystės: **White, Singer, Wheeler & Wilson, Standard, New Home, Domestic** ir visokių kitokių išdirbimų.
Mes galime jums sutaupinti nuo 25% iki 40%, nes mes nelaikome kolektorių ir pardavėjų-igaliotinių,tokiu budu mes parduodame labai prieinamoms kainoms.
**Įsigykite specialiai naujoms sąlygoms naują WHITE ROTARY ELECTRIC siuvamą mašiną.**Tai yra geriausias pasiulymas, kada nors buvęs šiame mieste.

WHITE SEWING MACHINE CO.,
470 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Krautuvė atidara vakarais.


### NAUJI RAŠTAI.

"Sandaros" Redakcjai prisiųsta paminėti:

N. Bucharino "Komunizmo A-B-C, V. Tauro vertimas, A. LDLD. leidinys, "Laisvės" spauda, 208 p.

"Alenutė" (Elenutė) Jone Steponaičio dviejų aktų perstatymas, Kerdiejaus spauda, 312 Broadway, So. Boston, Mass., 36 p., 25 centai kaina


**DA VIENAS NAUJAS BIZNIERIUS.**

Senas lietuvis biznierius CHAS URBONAS sugrįžo atgal į So. Bostoną ir atidarė didelę visokių DRABUŽIŲ KRAUTUVĘ po num. 661 Broadway. Užlaiko visokių vyrams, vaikams ir moterims drabužių, taipgi visokių audeklų: vilnonių, drobinių ir šilkinių įvairiausių ribinų, leisų, siulų, lestikų ir tt. Reiškia, Urbono krautuvėje galima gauti visko ko tik kam bus reikalinga. Dabar nereikės bėgioti pas svetimtaučius, nes viską galima gauti pas savo seną pažįstamą. Atminkit, kad krautuvė randasi netoli K Street.

CHAS URBONAS,
661 Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 3827 — J.
**BROADWAY CLEANSING & DYEING CO.**
Augštos rušies valymo, dajinimo ir siuvimo įstaiga. Darbas paimamas iš namų ir grąžinamas į namus.
507 BROADWAY
So. Boston, Mass.
Kitas štoras:
493 Broadway, So. Boston
Tel. So. Boston 1831 —R.


Jaunatekė žmona ragina ir skatina vyrą valgyti:

— Matai, tą vištą aš pats turguje nupirkau, pati paruošiau ir pati iškepiau!

Paragavęs, vyras atsakė:

— Tai gali pati ir valgyti!


**Naujoj Vietoj.**

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas KRIAUČIUS,
Sandarietis, persikėlė į naują vietą.
Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius, kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vyrų, taip ir moterų.
Musų antrašas tokis:
A. SIMOKAITIS.
344 Broadway, So. Boston, Mass.

**NAMŲ PENTINIMO**

KONTRAKTORIAI.
Baltiname lubas, popierauname. kelsomuojame, dedame plaisterius ir dažome. Viską taisome, darbas gvarantuojamas ir nebrangus.
A. SOBISCHEK ir A. V. J. ANDRIUŠUNAS CO.
134 9th Str., So. Boston, Mass.
Tel S. B. 2827 M.

**Lietuviška Orchestra**

Grajina visokius naujausius ir linksmiausius lietuviškus ir amerikoniškus šokius. Rengdami kokią pasilinksminimo pramogą reikale kriepkitės:
ALPHONSE ZVINGILAS
267 Broadway
So. Boston, Mass.

**Lietuvos Valstybė Reikalauja**
**100,000 Laikrodėlių.**

$5.00 UŽ KIEKVIENĄ LAIKRODUKĄ, KURIS JUMS BE VERTĖS.

Svarbos nedaro kaip jis nebut sugedęs, bile tik yra mašinerija. Aš priimsiu kaipo vertę penkių dolerių perkant bile naują daiktą. Reikalavimą aplaikiau nuo komiteto mokyklos mokynimui Lietuvos jaunuolių Technikos ir Metalo Išdirbystės. Bus studijuojamas kiekvienas laikrodžio ratelis kaip jis pradėtas ir kaip yra pabaigtas. Taigi nepamirškite, kad jųs kiekvienas jų turite net kelius, papaieškok stalčiuje ir nešk pas auksorių

**P. Valukonis**

375 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

P.S. Perkant mažiau kaip $10. nebus priimamas.

EIEAMI BROADWAY PAŽVELGKITE Į
**Paul's Clothing Shop**

KURIAME RANDASI NAUJO SEZONO TAVORAS: KEPURĖS, SKRYBELĖS, KAKLARAIŠIAI, SVEDERIAI ir KITOKI VYRAM IR BERNIUKAM REIKALINGI DAIKTAI.

**Povilas Likas, savininkas,**

456 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

**Visiškas Išpardavimas**

Lai bus jums žinoma, kad šiuom tarpu jųs nerasite visame Bostone pigiau nusipirkti forničius ir kitus namų rakandus kaip, kad galite nusipirkti pas mane.

**Viskas pigiau negu ištikrųjų man pačiam lėšuoja. Viskas turi buti parduota dabar. Priežastis aiški — aš išeinu iš biznio, Nuolatinis kėlimas rendos už krautuvę, verčia eiti iš biznio. Patariu iš širdies pasinaudoti šia proga nusipirkti forničius pas mane.**

AUCTION SALE BUS TUOJAUS.

Bus visoki dalykai parduodami ant akšino šioms dienoms: pėtnyčioj, spalio 2 d., sekantį pirmadieny, spalio 7 ir pėtnyčioj spalio 9 d. Tėmykite šitą skelbimą ir naudokitės musų barganu.

**M. OLIM.**

388 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

**P. J. Akunevičius**

LIETUVIS GRABORIUS.
PERSIKĖLĖ Į NAUJĄ VIETĄ.
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.